

KANTAR PUBLIC

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Subjectieve monitor zwerfafval 2021

Auteur: Martin Schalkwijk

Datum: 13-12-2021

Referentienummer: 244407770

Inhoudsopgave

		1
		1
	Inhoudsopgave	2
1	Samenvatting	3
2	Inleiding	6
3	Zwerfafval wordt het vaakst genoemd als probleem dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in de eigen wijk	9
4	Mate waarin Nederlanders aangeven zwerfafval te zien, is gestegen in 2021	14
5	Men stort zich vooral aan zwerfafval omdat het van onverschilligheid getuigt	23
6	Meerderheid Nederlanders vindt het schoonhouden van Nederland niet alleen een taak van de overheid	25
7	Bijna alle Nederlanders vinden het op straat gooien van afval asociaal	30
8	Meerderheid Nederlanders denkt dat de richtlijnen voor social distancing van invloed zijn op hoe schoon ze Nederland vinden	33
9	Bijlagen	35
9.1	Onderzoeksverantwoording	35
9.2	Vragenlijst	37

1 Samenvatting

Dit rapport bevat de onderzoeksresultaten van een kwantitatief onderzoek onder het algemeen Nederlands publiek naar de gepercipieerde hoeveelheid zwerfafval in Nederland. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Rijkswaterstaat. Dit onderzoek wordt jaarlijks herhaald en loopt sinds 2008.

De hoofdvraag van de belevingsmonitor luidt:

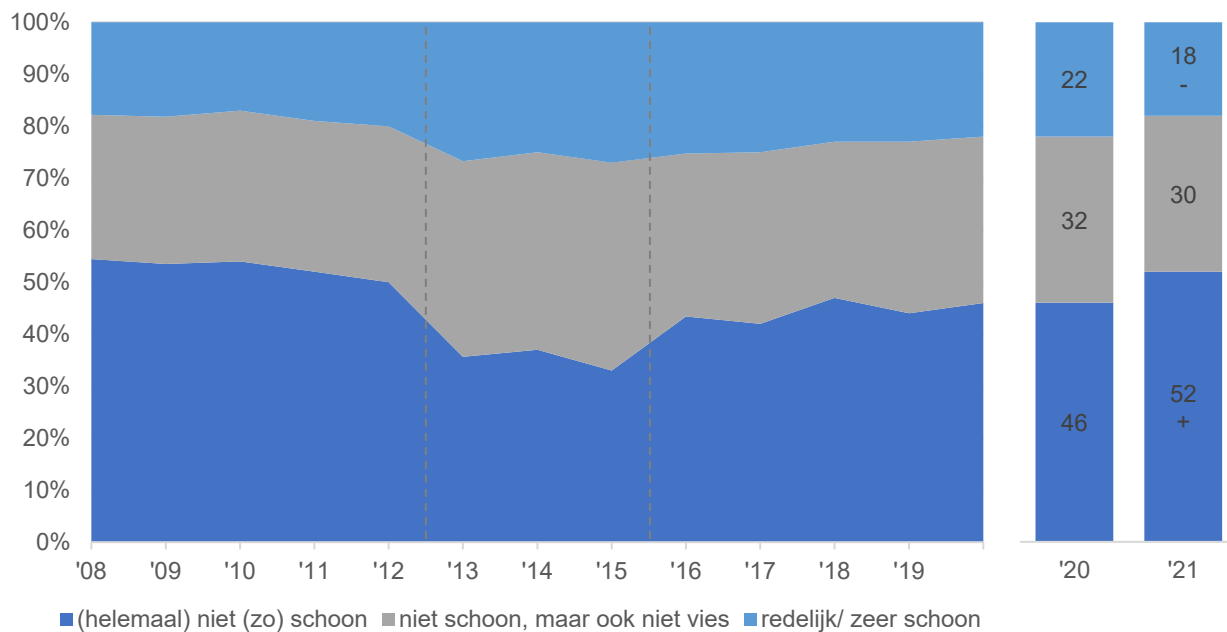
Is Nederland wat betreft zwerfafval schoner geworden naar de mening van het algemeen Nederlands publiek?

De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat het aandeel Nederlanders dat Nederland schoon vindt – ongeveer een op de vijf – gedaald is ten opzichte van eerdere jaren. Ook de frequentie waarmee men zegt wel eens zwerfafval te zien, is gestegen. Hoe schoon Nederlanders hun omgeving vinden qua zwerfafval heeft de laagste score sinds 2012. In onderstaande samenvatting bespreken we de meest opvallende resultaten uit het onderzoek.

De mate waarin men Nederland schoon vindt wat betreft zwerfafval ligt op het laagste punt sinds 2012

Ongeveer [een op de vijf Nederlanders](#) vindt Nederland schoon wat betreft zwerfafval; ruim de helft van de Nederlanders vindt dit echter niet. De beleving van zwerfafval in Nederland ligt hiermee op het laagste punt sinds 2012.

Q4 | Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval in het algemeen?

Basis: alle respondenten (minimale basis: n=1.100, basis 2021 n=1.907)

Met betrekking tot de [verschillende soorten zwerfafval](#) vindt men Nederland relatief vaak schoon als het gaat over voedselresten en papier en het minst schoon wat betreft drink- en eetverpakkingen voor consumptie onderweg, afhaalmaaltijdverpakkingen, sigarettenpeuken en kauwgum. Dit beeld is ongeveer gelijk aan vorig jaar, alleen voor take away verpakkingen is het beeld enkele procenten verslechterd. Terwijl dit tegelijkertijd als de meest [storende vorm van zwerfafval](#) wordt gezien.

Qua [locaties](#) vindt men parkeerplaatsen langs auto(snel)wegen het minst schoon, gevolgd door stations of bushaltes en horeca- en uitgaansgebied. Sport- en evenementencomplexen worden het schoonst beoordeeld.

Meerderheid Nederlanders denkt dat de richtlijnen voor het coronavirus impact hebben op de beleving van zwerfafval

De helft van de Nederlanders denkt dat de [richtlijnen voor 'social distancing'](#) om de verspreiding van het coronavirus te verminderen enige tot zeer grote impact hebben op hoe schoon ze Nederland vinden. De meest genoemde reden die men hiervoor aanwijst, is dat er minder mensen op straat zijn en dus ook minder zwerfafval, hoewel dit nu minder vaak wordt genoemd dan vorig jaar. Aan de andere kant noemen mensen ook redenen waarom de richtlijnen leiden tot meer zwerfafval, zoals afvalbakken die overstromen omdat mensen meer afval weggoien.

Minder tevredenheid over beschikbaarheid van faciliteiten

Ten opzichte van vorig jaar zijn Nederlanders minder tevreden over de beschikbaarheid van faciliteiten. Het aandeel mensen dat zegt dat er voldoende faciliteiten zijn, is [gedaald](#) tot ruim de helft. Het aandeel dat zegt dat er voldoende prullenbakken zijn, is gedaald tot een derde en het aandeel dat zegt dat in hun woonplaats voldoende wordt ondernomen om zwerfafval te voorkomen is gedaald naar een kwart.

Uit spontaan genoemde [overige redenen](#) waarom men denkt dat de richtlijnen voor social distancing van invloed zijn, komen twee inzichten naar voren die mogelijk een verklaring vormen voor deze uitkomsten van het onderzoek. Allereerst zien mensen mondkapjes als een extra vorm van zwerfafval. Daarnaast merken respondenten op dat mensen door de beperkingen in openingstijden van horeca en uitgaansgelegenheden vaker naar parken en natuurgebieden trekken. Deze plekken hebben mogelijk niet altijd voldoende faciliteiten voor de extra toestroom van bezoekers en hun afval.

Frequentie waarmee men zwerfafval zegt te zien, is verslechterd

Het aandeel mensen dat aangeeft dagelijks zwerfafval te zien, is in 2021 [gestegen](#) ten opzichte van 2020. De mate waarin zwerfafval zegt te zien, verschilt echter per woongebied. Mensen in zeer stedelijke gebieden geven relatief vaak aan dagelijks zwerfafval te zien in vergelijking met inwoners van andere gebieden. De waargenomen stijging doet zich met name voor onder bewoners van zeer sterk stedelijke gebieden en van niet-stedelijke gebieden. De beleving van inwoners van gebieden met een tussenliggende bevolkingsgraad is stabiel gebleven.

Drie op de tien mensen die wel eens zwerfafval zien, storen zich hier dagelijks aan

Van de mensen die aangeven wel eens zwerfafval te zien, zegt een [groot aandeel](#) zich daaraan te storen; drie op de tien personen storen zich hier zelfs dagelijks aan. Onverschilligheid van mensen is de belangrijkste [reden](#) dat men zich stoort aan zwerfafval. Dat zwerfafval vies en/of rommelig is, is ook een belangrijke reden voor velen. Vooral wanneer mensen [afhaalmaaltijden](#) op straat gooien, vindt men dit storend.

Meerderheid vindt dat het schoonhouden van Nederland niet alleen een taak van de overheid is

Meer dan de helft van de Nederlanders is het oneens met de stelling dat het [schoonhouden van Nederland vooral een taak is van de overheid](#). Net als voorgaande jaren, geven acht op de tien Nederlanders aan dat zij zelf medeverantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van hun omgeving. Tevens zeggen vier op de tien Nederlanders dat zij willen meehelpen om hun buurt schoon te maken en te houden. Aan de andere kant zien we, ondanks dat de mate waarin men zwerfafval ziet het hoogst is sinds jaren, geen significante toename in het aandeel mensen dat concrete actie onderneemt, zoals de stoep vegen of helpen met een schoonmaakactie in de buurt.

2 Inleiding

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Kantar de landelijke subjectieve zwerfafvalmonitor uitgevoerd om de voortgang en het effect van de inspanningen rond het voorkomen van zwerfafval in Nederland te kunnen volgen en vaststellen. Deze landelijke zwerfafvalmonitor bestaat uit de objectieve meting (naar de feitelijke situatie in de openbare ruimte) en een subjectieve meting (naar de mening/beleving van burgers). Op basis van deze monitor moet vastgesteld worden of de openbare ruimte in Nederland “meetbaar schoner wordt”. Deze monitor is vanaf 2008 jaarlijks uitgevoerd. Dit rapport bevat de resultaten van de subjectieve monitoring zwerfafval, ofwel belevingsmonitor, van de twee metingen in 2021. De resultaten van 2021 zullen worden vergeleken met de resultaten uit de periode 2008-2020. Daarnaast worden er (wanneer relevant) uitsplitsingen gemaakt op basis van achtergrondvariabelen, zoals geslacht, leeftijd, opleiding en stedelijkheid van de gemeente.

Samen met de resultaten van de objectieve metingen vormen de resultaten van de subjectieve monitoring een basis voor beleidsontwikkeling. Deze subjectieve monitoring wordt jaarlijks uitgevoerd met als doel trends en ontwikkelingen te kunnen volgen.

De methode is, op enkele wijzigingen in een aantal vragen na, identiek aan de metingen zoals gedaan in de periode 2008-2020¹. De meting is ieder jaar uitgevoerd door middel van een online vragenlijst die, in verband met de seizoensinvloeden, verspreid over het jaar in twee metingen wordt uitgevoerd onder een voor Nederland representatieve groep van ongeveer 2.000 respondenten per jaar.

¹ Tussen 2012 en 2013 en tussen 2015 en 2016 heeft een wisseling plaatsgevonden van het onderzoeksbureau dat de meting uitvoerde. Zelfs als de steekproef en vragenlijst exact gelijk blijven, kan dit leiden tot een zogenaamd ‘bureau-effect’. Dat heeft te maken met verschillende manieren om deelnemers voor onderzoekpanels te werven en de wijze waarop vragen aan de respondent worden voorgelegd. Verschillen in uitkomsten tussen deze jaren betekenen daarom niet automatisch dat de samenleving van mening veranderd is. In de grafieken waar we de resultaten tussen verschillende jaren vergelijken, geven we met een gestippelde lijn de momenten aan waarop een wisseling plaatsvond van het onderzoeksbureau. Verschillen in uitkomsten tussen deze jaren moet men daarom voorzichtig interpreteren.

Leeswijzer

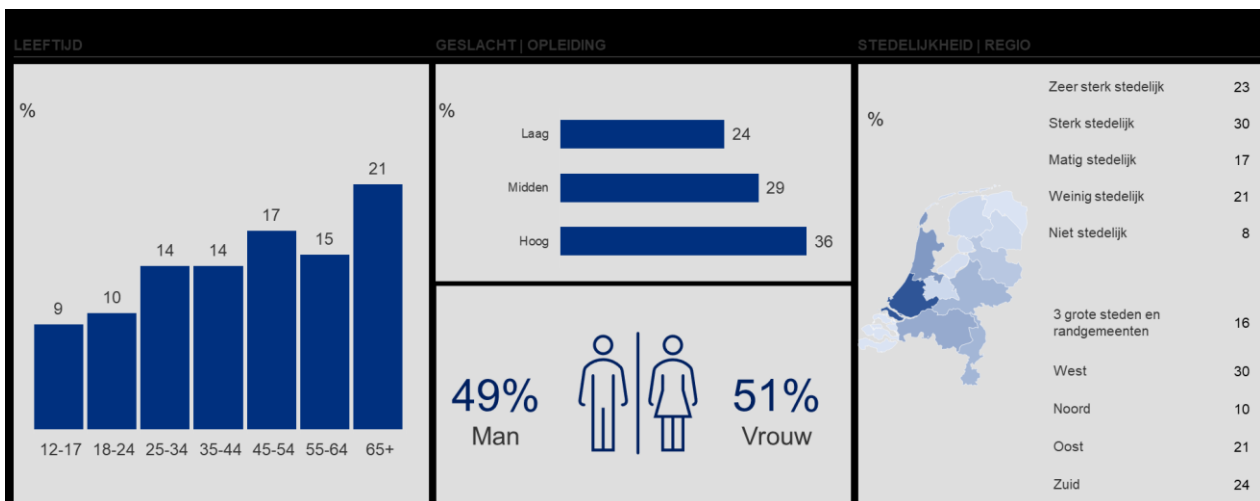
De opbouw van het rapport is als volgt. We starten met de huidige schoonbeleving op hoofdlijnen: hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen, welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen? Daarna toont hoofdstuk 4 of men in de loop van de jaren minder zwerfafval is gaan zien en in hoeverre men zwerfafval ziet en zich eraan stoort. In hoofdstuk 5 gaan we verder in op de redenen waarom men zich aan zwerfafval stoort en de mate waarin men zich stoort aan verschillende soorten zwerfafval. Hoofdstuk 6 gaat over de verantwoordelijkheid voor het zwerfafval: wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren? Daarna bespreekt hoofdstuk 7 de houding van Nederlanders tegenover zwerfafval en in welke mate zij zelf vervuilend gedrag vertonen. Tot slot gaat hoofdstuk 8 in op de impact van de richtlijnen voor 'social distancing' die ingevoerd zijn om de verspreiding van het coronavirus te verminderen.

03	04	05	06	07	08
Hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen? Welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen?	Is men in de loop van de jaren minder zwerfafval gaan zien? In hoeverre ziet men zwerfafval en stoort zich eraan?	Waarom stoort men zich aan zwerfafval? In welke mate stoort men zich aan diverse soorten zwerfafval?	Wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren?	Wat is de houding van Nederlanders tegenover zwerfafval? In welke mate vertonen zij zelf vervuilend gedrag?	Wat is op de impact van de richtlijnen voor die ingevoerd zijn om de verspreiding van het Coronavirus te verminderen?

Waar relevant zal er in dit rapport gecategoriseerd worden naar achtergrondkenmerken zoals: geslacht, leeftijd, stedelijkheid, opleidingsniveau, en metingsjaar. Als de grafiek een uitsplitsing weergeeft op achtergrondkenmerken geven we met een + (hoger) of – (lager) aan of een groep significant afwijkt van de overige groepen met een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Als de grafiek een uitsplitsing weergeeft naar jaren geeft een + (hoger) of – (lager) een significant verschil aan ten opzichte van het voorgaande jaar. In de tekst spreken we alleen over verschillen die significant zijn. Een significant verschil wil zeggen dat het niet aannemelijk is dat het verschil op toeval berust, het verschil is daarom betekenisvol.

Samenstelling van de steekproef

In het onderstaande overzicht ziet u de verdeling van de betrokken steekproef naar achtergrondkenmerken. Deze is qua samenstelling op deze achtergrondkenmerken representatief voor de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder.

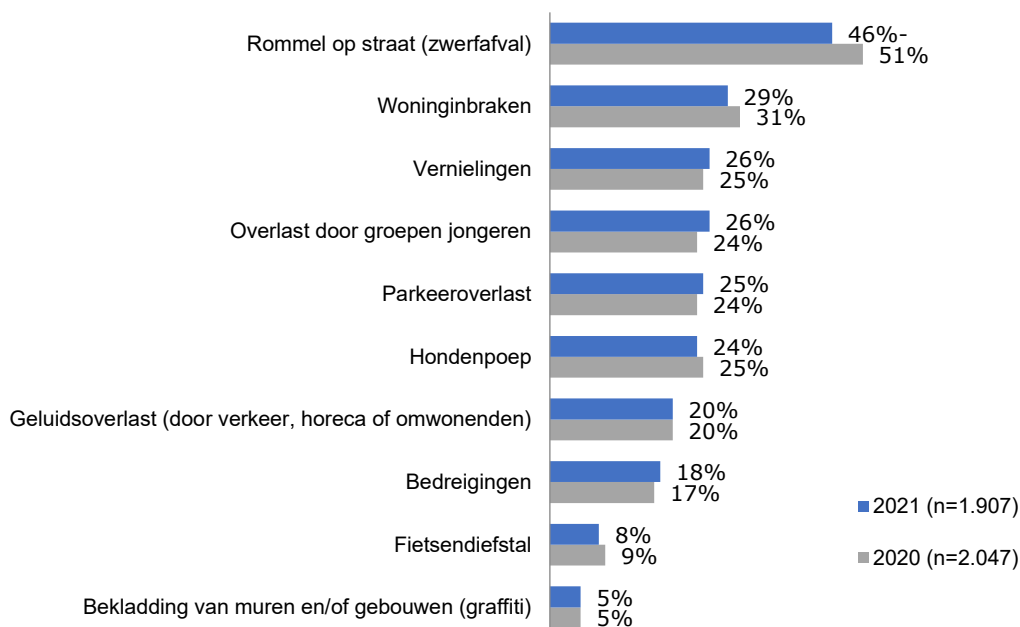

3 Zwerfafval wordt het vaakst genoemd als probleem dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in de eigen wijk

In dit hoofdstuk beschrijven we de huidige schoonbeleving op hoofdlijnen: hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen, welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen?

Net als in 2020 geven Nederlanders ook in 2021 aan dat zwerfafval het probleem is dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in hun wijk. Het percentage Nederlanders dat zwerfafval als belangrijkste probleem noemt, is wel iets gedaald, maar nog altijd met voorsprong het meest genoemde probleem. Zwerfafval wordt door zowel mensen binnen de bebouwde kom (45%) als buiten de bebouwde kom (52%) genoemd als belangrijkste probleem. Zwerfafval ziet men als een urgenter probleem dan woninginbraken, hondenpoep, vernielingen en parkeeroverlast. In (zeer) sterk stedelijke gebieden geeft ruim de helft van de mensen (55%) aan dat de overheid als eerste zwerfafval zou moeten aanpakken in hun wijk; in weinig tot niet stedelijke gebieden is dit ongeveer vier op de tien (41%).

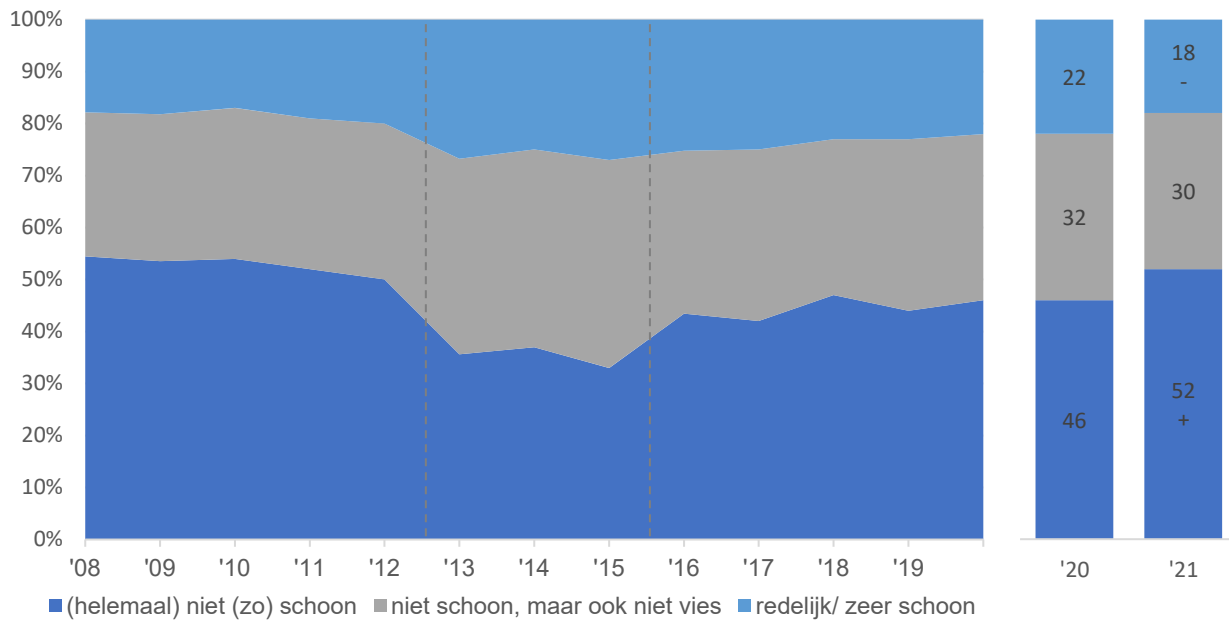
Q1 | Drie belangrijkste problemen in de wijk die de overheid als eerste moet aanpakken

Basis: alle respondenten

Als we vragen of men Nederland schoon vindt wat betreft zwerfafval zien we de helft aangeeft Nederland **niet** schoon te vinden. Ongeveer een op de vijf vindt Nederland wel schoon; drie op de tien (30%) vinden Nederland niet schoon, maar ook niet vies. De beleving dat Nederland (redelijk) schoon is, is in jaren niet zo laag geweest.

Q4 | Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval in het algemeen?

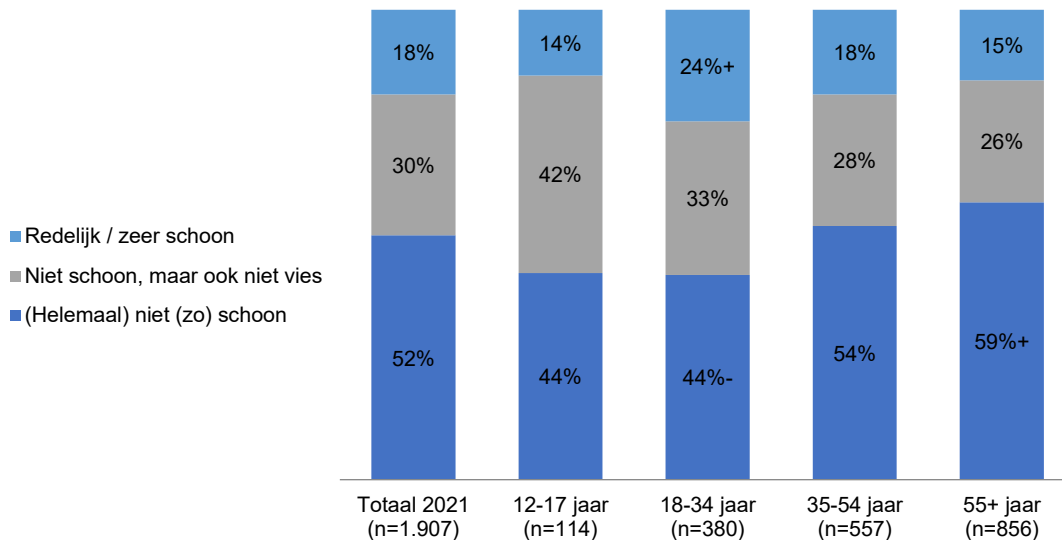

Basis: alle respondenten (minimale basis: n=1.100, basis 2021 n=1.907)

Senioren vinden Nederland minder vaak schoon

De mate waarin men Nederland schoon vindt wat betreft zwerfafval verschilt per leeftijdsgroep. Net als voorgaande jaren blijken met name de 55-plussers Nederland (helemaal) niet (zo) schoon te vinden.

Q3 | Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval in het algemeen – naar leeftijd

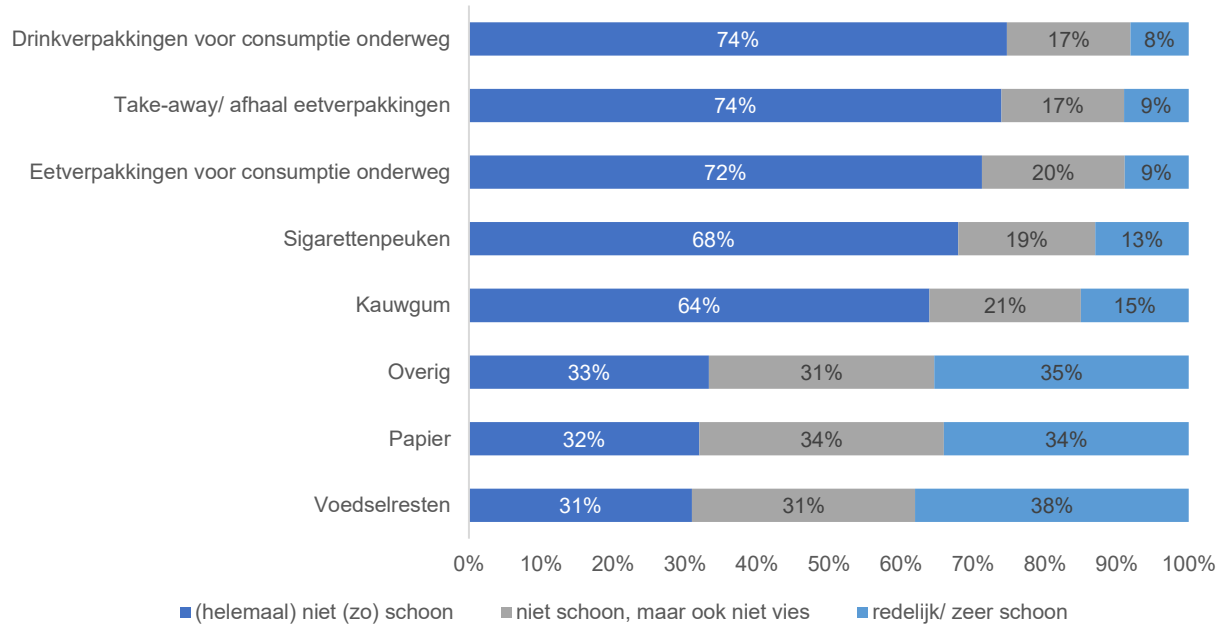
Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Men vindt Nederland het minst schoon als het gaat om drinkverpakkingen voor consumptie onderweg

Men vindt dat Nederland relatief schoon is wat betreft voedselresten en papier. Echter, met betrekking tot drinkverpakkingen, take-away, eetverpakkingen, sigarettenpeuken en kauwgom is men een stuk kritischer. Hierbij wordt er veelal aangegeven dat Nederland (helemaal) niet (zo) schoon is. Deze bevindingen komen nagenoeg overeen met de bevindingen van voorgaande jaren, hoewel de onderlinge rangorde net een paar procentpunten verschoven is. De beleving van take-away zwerfafval is verslechterd, van 70% die vorig jaar zei dat Nederland wat dit betreft niet (zo) schoon is naar 74% in dit jaar.

Er zijn enkele kleine verschillen naar geslacht en leeftijd. Vrouwen vinden Nederland iets vaker dan mannen (helemaal) niet (zo) schoon wanneer het gaat om sigaretten (respectievelijk 72% versus 65%). Volwassenen van 18-54 jaar vinden Nederland vaker (helemaal) niet (zo) schoon wanneer het gaat om sigaretten (72%, tegen jongeren 65% en ouderen van 55 jaar en ouder 64%). Mensen in de leeftijd van 35-54 jaar vinden Nederland vaker (helemaal) niet (zo) schoon wanneer het gaat om take-away verpakking jongvolwassenen van 18-34 jaar (respectievelijk 79% versus 71%). Ouderen vinden Nederland vaker (helemaal) niet (zo) schoon dan jongeren van 12-17 jaar en jongvolwassenen met betrekking tot drinkverpakkingen (respectievelijk 79%, 67% en 69%). Tot slot vinden ouderen vaker dan jongvolwassenen dat Nederland (helemaal) niet zo schoon is met betrekking tot papier (respectievelijk 36% versus 27%).

Q5 | Hoe schoon vindt u Nederland met betrekking tot de volgende soorten zwerfafval?

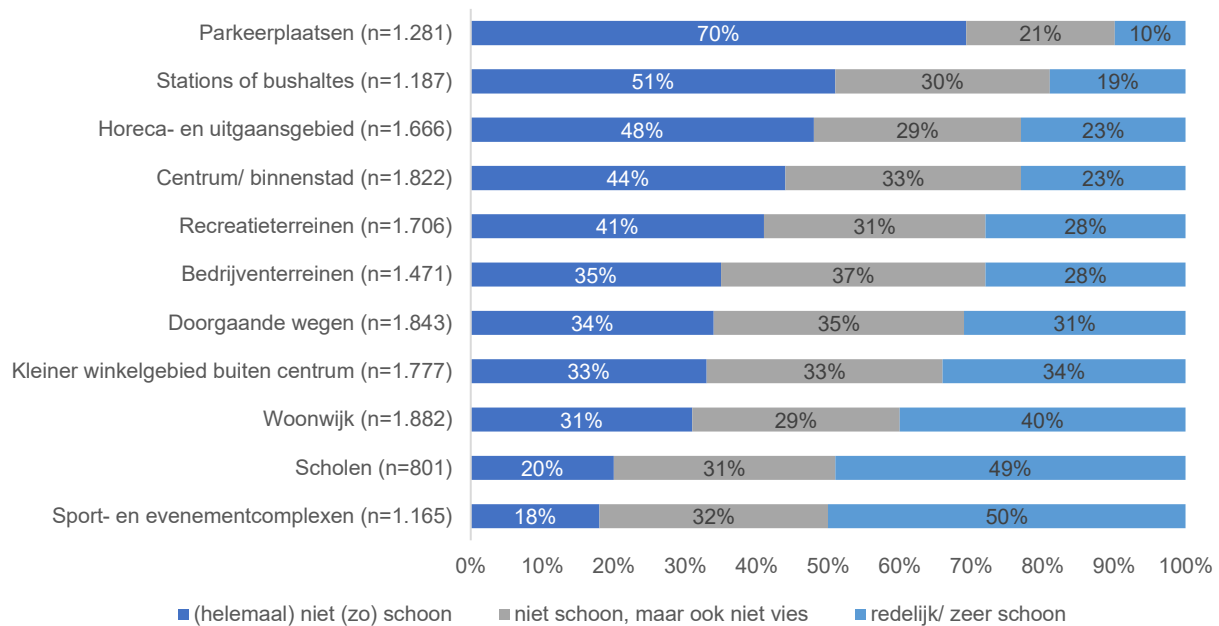

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Parkeerplaatsen langs auto(snel)wegen vindt men het minst schoon

Als we vragen naar de beoordeling van verschillende plekken met betrekking tot zwerfafval, dan vindt men sport- en evenementencomplexen, scholen en woonwijken relatief vaak schoon. Net als in eerdere jaren, blijkt dat men in 2021 wederom parkeerplaatsen langs auto(snel)wegen het vaakst niet schoon vindt, gevolgd door stations of bushaltes en horeca- en uitgaansgebied.

Q7 | Hoe schoon vindt u de onderstaande plekken in Nederland over het algemeen met betrekking tot zwerfafval?

Basis: is op de plek geweest (minimale basis n=801)

Er zijn nauwelijks verschillen naar achtergrondkenmerken. Man of vrouw, jong of oud, laag of hoog opgeleid, voor Nederlanders is de schoonheidsbeleving ongeveer hetzelfde op de locaties die ze bezoeken. De enkele verschillen die er zijn, zijn de volgende:

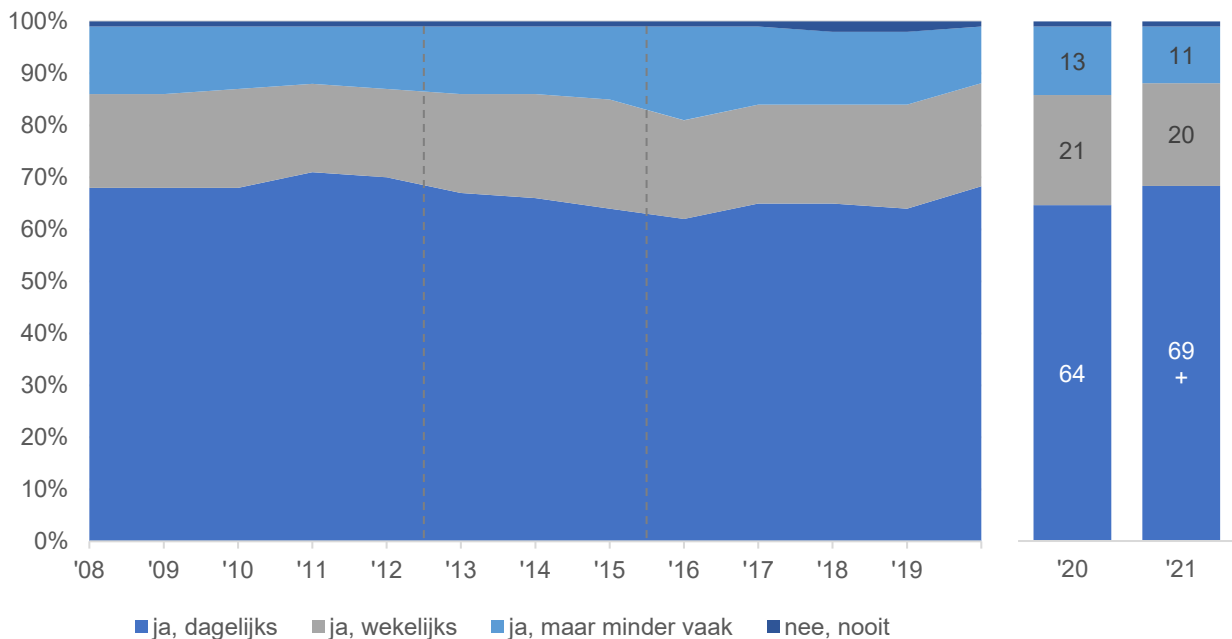
- **Parkeerplaatsen:** jongeren van 12-17 jaar vinden parkeerplaatsen minder vaak (helemaal) niet (zo) schoon (59%) dan de gemiddelde Nederlander (70%). Ook mensen met een lagere opleiding vinden parkeerplaatsen minder vaak (helemaal) niet (zo) schoon dan gemiddeld (respectievelijk 61% versus 69%).
- **Horeca- en uitgaansgebied:** hoger opgeleiden vinden uitgaansgebieden vaker dan de gemiddelde Nederlander (helemaal) niet (zo) schoon (respectievelijk 56% versus 49%).
- **Recreatieterreinen:** ouderen van 55 jaar en ouder vinden deze terreinen vaker dan gemiddeld (helemaal) niet (zo) schoon (respectievelijk 48% versus 41%).
- **Bedrijventerreinen:** Volwassenen in de leeftijd van 35-54 jaar (39%) en ouderen (37%) vinden deze gebieden vaker (helemaal) niet (zo) schoon dan jongeren (29%) en jongvolwassenen in de leeftijd van 18-34 jaar (30%).
- **Woonwijk:** volwassenen (36%) en ouderen (33%) vinden de woonwijk vaker (helemaal) niet (zo) schoon in vergelijking met jongeren en jongvolwassenen (beide 24%).

4 Mate waarin Nederlanders aangeven zwerfafval te zien, is gestegen in 2021

In het vorige hoofdstuk beschreven we de huidige schoonbeleving op hoofdlijnen: hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen, welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen? In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de vraag of men in de loop van de jaren meer of minder zwerfafval is gaan zien, in hoeverre men zwerfafval ziet en zich eraan stoort.

In het vorige hoofdstuk bleek dat, net als in voorgaande jaren, zwerfafval volgens ruim vier op de tien Nederlanders het eerste probleem is in hun wijk dat de overheid zou moeten aanpakken. Net als in voorgaande jaren, geeft circa twee derde van de Nederlanders (69%) ook in 2021 aan dagelijks zwerfafval te zien. Zwerfafval is dus iets waar veel mensen vaak mee geconfronteerd worden. De frequentie is gestegen ten opzichte van vorig jaar en het percentage dat zegt dagelijks zwerfafval te zien is het hoogst sinds 2012.

Q3 | Ziet u wel eens zwerfafval?

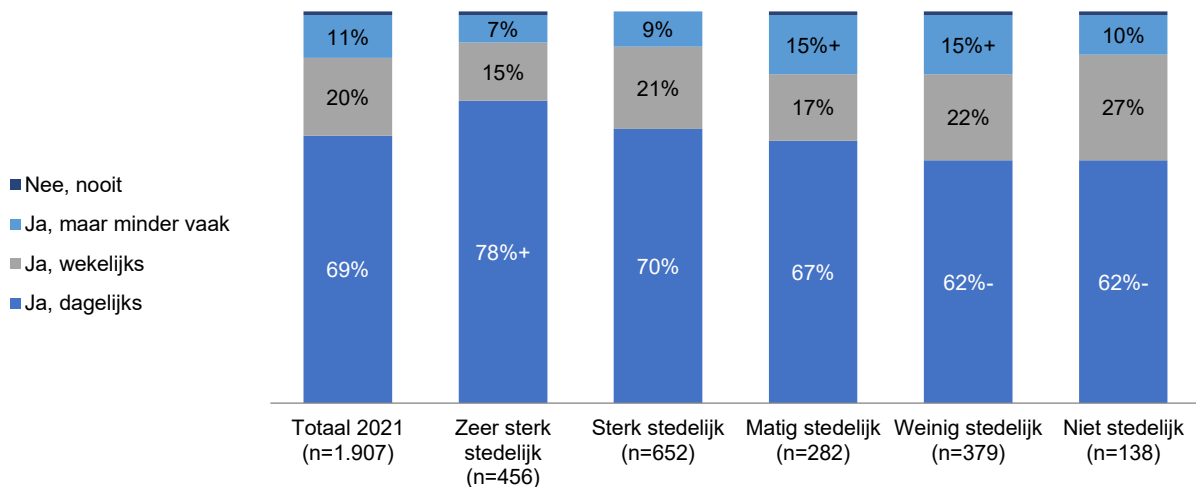

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2021 n=1.907)

Mensen in stedelijke gebieden zien vaker zwerfafval

Mensen die wonen in zeer sterk stedelijke gebieden zeggen vaker dat ze dagelijks zwerfafval zien dan mensen in weinig of niet stedelijke gebieden. Eerder zagen we dat het percentage Nederlanders dat dagelijks zwerfafval ziet, is gestegen. Kijken we naar stedelijkheid, dan zien we dat de stijging met name beleefd wordt door bewoners van zeer sterk stedelijke gebieden (van 67% vorig jaar naar 78%) en van niet-stedelijke gebieden (van 52% naar 62%). In sterk, matig en weinig stedelijke gebieden is het percentage inwoners dat dagelijks zwerfafval zegt te zien gelijk gebleven.

Q3 | Ziet u wel eens zwerfafval? – naar stedelijkheid

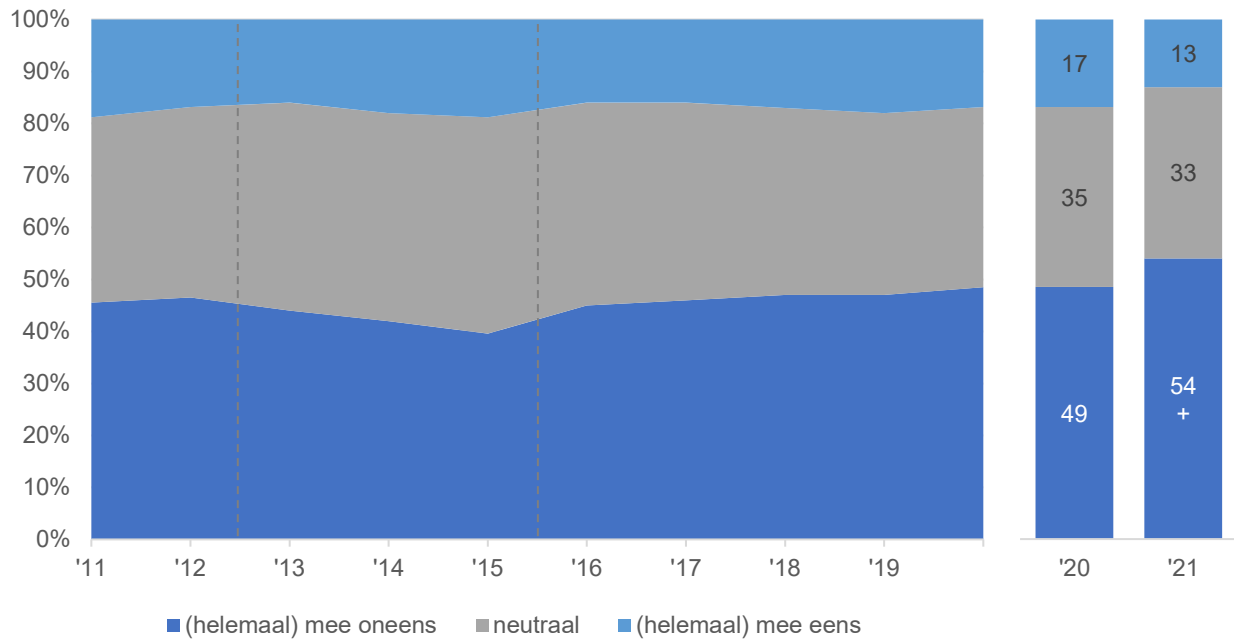

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Men heeft niet het gevoel dat de hoeveelheid zwerfafval afneemt

Het feit dat het percentage dat dagelijks zwerfafval ziet gestegen is, zien we ook terug in het toenemende aandeel van de Nederlanders het oneens is met de stelling 'Ik zie steeds minder zwerfafval op straat' (ruim de helft is het oneens met de stelling). Dit is gestegen sinds vorig jaar en ligt nu op het hoogste niveau sinds de metingen zijn begonnen. Een klein deel (ruim een op de tien) van de Nederlanders geeft aan steeds minder zwerfafval te zien op straat.

Q8.3 | Bent u het eens met de volgende stelling? Ik zie steeds minder zwerfafval op straat.

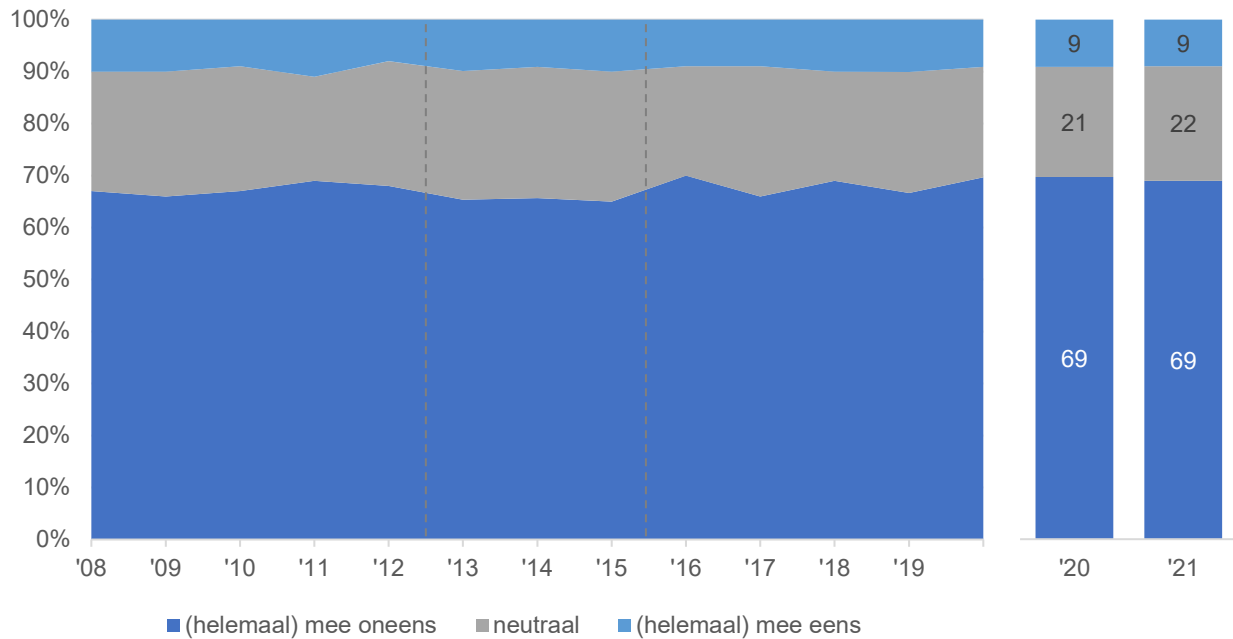

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2021 n=1.907)

Mate waarin men op zwerfafval zegt te letten, is niet veranderd in 2021

Net als in 2020 geeft ruim twee derde van de Nederlanders (69%) aan het *oneens* te zijn met de stelling 'ik let vrijwel nooit op zwerfafval'. Dit betekent dus dat deze ruim twee derde wel (eens) op zwerfafval let. Een op de tien Nederlanders (9%) geeft aan vrijwel nooit op zwerfafval te letten.

Q8.1 | Bent u het eens met de volgende stelling? Ik let vrijwel nooit op zwerfafval.

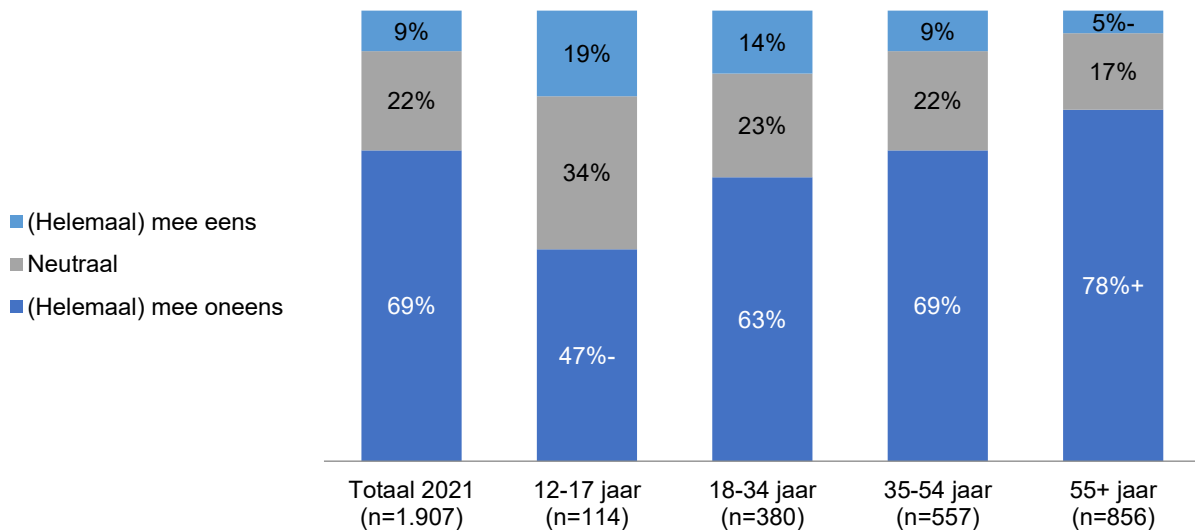

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2021 n=1.907)

Ouderen letten meer op zwerfafval

Opvallend is dat ouderen meer op zwerfafval letten dan jongere Nederlanders. Een vijfde (19%) van de jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot en met 17 jaar geeft aan vrijwel nooit op zwerfafval te letten terwijl slechts een op de twintig (5%) 55-plussers dit zeggen.

Q8.1 | Stelling: ik let vrijwel nooit op zwerfafval – naar leeftijd

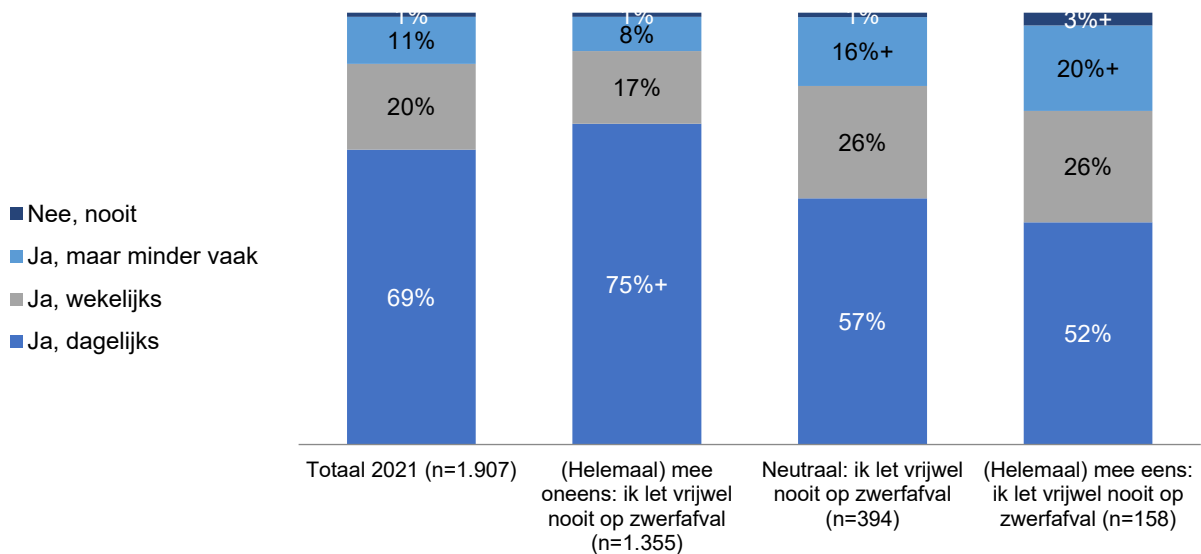
Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

In het algemeen zegt een kwart (26%) van de Nederlanders meer op zwerfafval te letten dan mensen uit hun directe omgeving. Daarnaast is een kwart van de Nederlanders (24%) het oneens met de stelling dat zij meer op zwerfafval letten dan mensen uit hun directe omgeving; de helft (49%) is neutraal (niet in grafiek). Op dit vlak zijn er geen veranderingen in 2021 ten opzichte van 2020.

Mensen die op zwerfafval letten, zien ook vaker zwerfafval

Ruim twee derde van de Nederlanders geeft aan dagelijks zwerfafval te zien. Ruim een op de tien geeft aan dit minder vaak dan wekelijks te zien. Maar de mate waarin men let op zwerfafval maakt hierbij logischerwijs wel uit: van de mensen die het oneens zijn met de stelling 'Ik let vrijwel nooit op zwerfafval' (wat betekent dat zij wel eens op zwerfafval letten), geeft 75% aan dagelijks zwerfafval te zien. Dit is onder mensen die zeggen dat ze vrijwel nooit op zwerfafval letten slechts 52%. Deze bevindingen bevestigen de bevindingen van eerdere jaren: de mate waarin men zwerfafval ziet, lijkt samen te hangen met de mate waarin men op zwerfafval let.

Q8.1 | Q3: ziet u wel eens zwerfafval – naar stelling: Ik let vrijwel nooit op zwerfafval

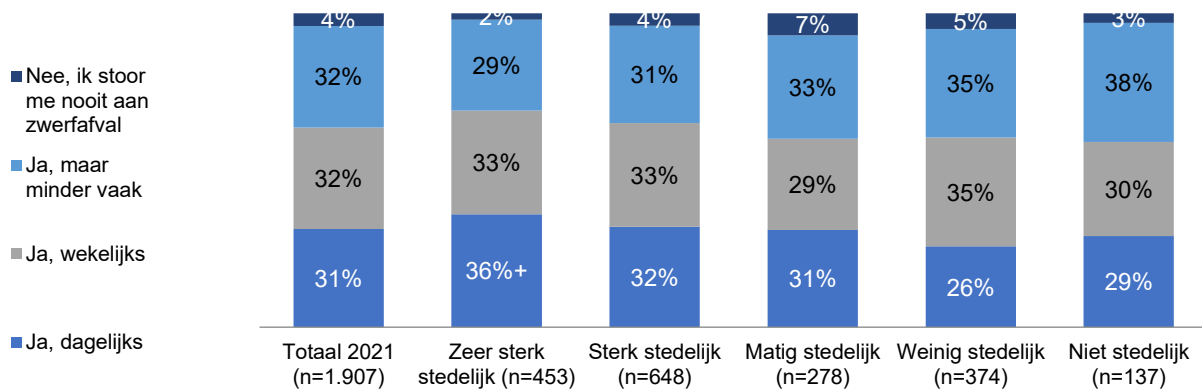

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Bijna een derde stoort zich dagelijks aan zwerfafval; dit komt relatief veel voor in de meest stedelijke gebieden

Zoals we al eerder zagen, is zwerfafval een groter probleem in zeer stedelijke gebieden dan in minder stedelijke gebieden: mensen in zeer sterk stedelijke gebieden geven vaker aan dagelijks zwerfafval tegen te komen (zie [grafiek Q3](#)). In vorige jaren zagen we dat stadsbewoners zich vaker aan zwerfafval zeiden te storen dan mensen die in niet-stedelijke gebieden wonen. Maar we zagen eerder in dit rapport ook dat juist in niet-stedelijke gebieden de grootste toename zichtbaar was van mensen die dagelijks zwerfafval zien. De verschillen tussen stedelijke en niet-stedelijke bewoners in de mate waarin ze zich storen aan zwerfafval zijn in 2021 dan ook veel kleiner dan in eerdere jaren. Toch zien we nog altijd dat bewoners van zeer stedelijke gebieden zich vaker dagelijks storen aan zwerfafval.

Q9 | Stoort u zich aan zwerfafval? – naar stedelijkheid

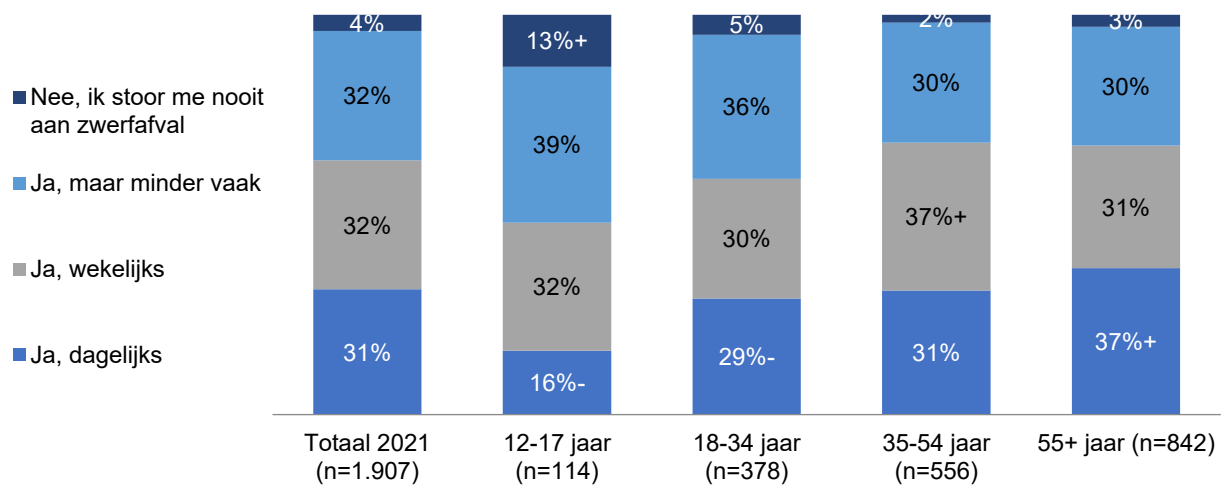

Basis: ziet wel eens zwerfafval (basis 2021 n=1.907)

Jongeren storen zich minder vaak aan zwerfafval

Net zoals in vorige jaren, storen jongeren in de leeftijdscategorie 12 t/m 17 jaar zich minder vaak aan zwerfafval. Ruim een op de tien jongeren geeft aan zich nooit te storen aan zwerfafval. Van de 55-plussers zeggen bijna vier op de tien zich dagelijks te storen aan zwerfafval; slechts 3% geeft aan zich hier nooit aan te storen.

Q9 | *Stoort u zich aan zwerfafval? – naar leeftijd*

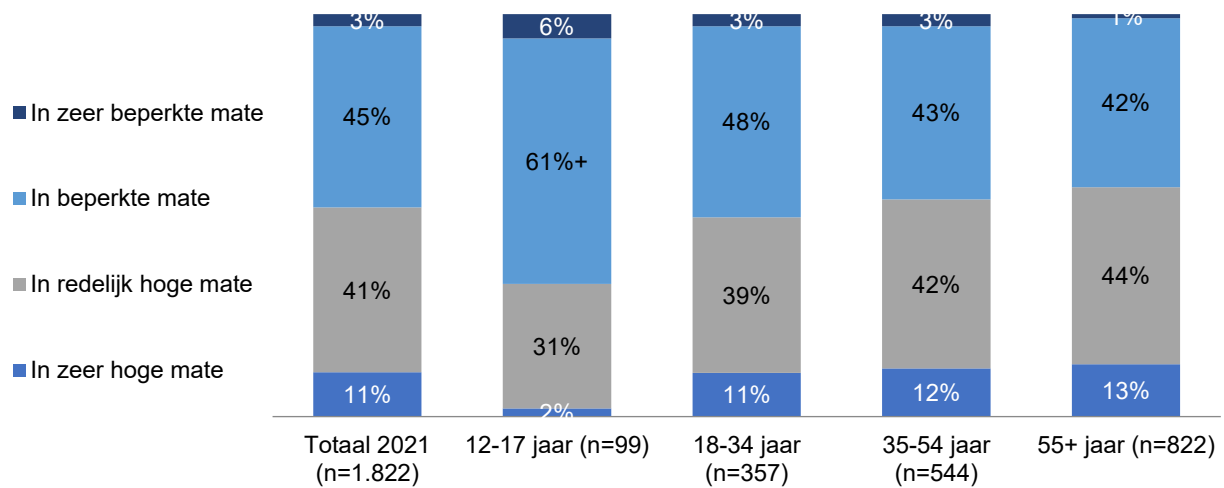

Basis: ziet wel eens zwerfafval (basis 2021 n=1.907)

Ouderen storen zich sterker aan zwerfafval

Van de mensen die zeggen zich te storen aan zwerfafval, geeft ongeveer de helft (52%) aan zich in redelijk hoge of zeer hoge mate te storen aan zwerfafval. De mate waarin men zich stoort aan zwerfafval is groter naarmate de leeftijd oploopt. Onder de 12- t/m 17-jarigen geeft een derde aan zich in redelijk of zeer hoge mate te storen aan zwerfafval, onder 55-plussers is dit ruim de helft.

Q10 | In welke mate stoort u zich over het algemeen aan zwerfafval?

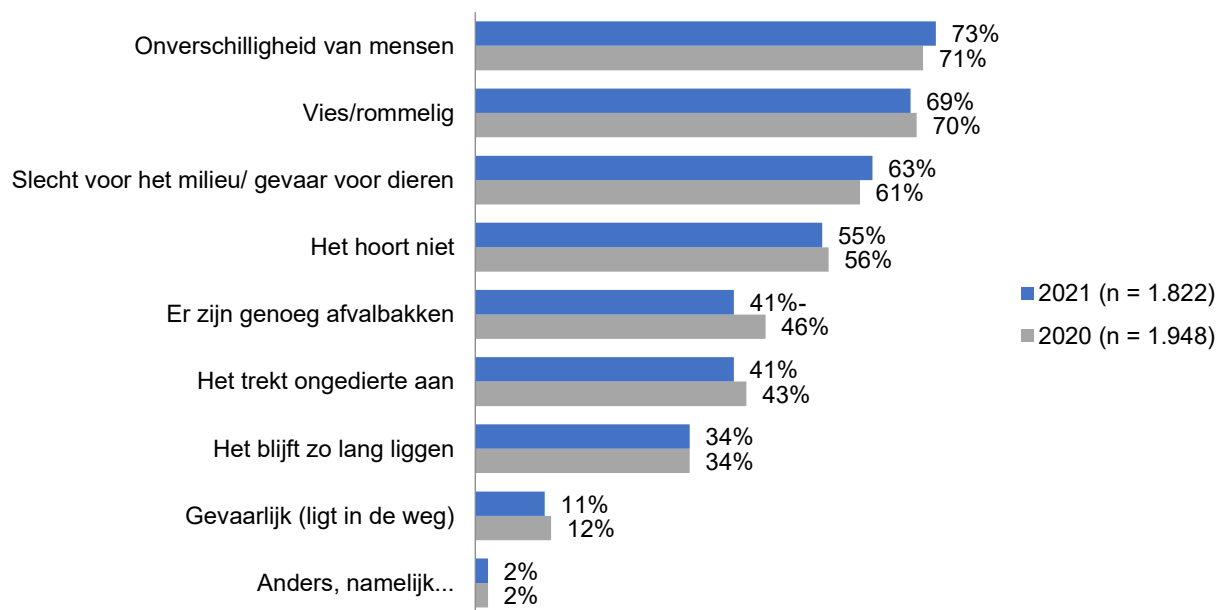
Basis: stoort zich aan zwerfafval (basis 2021 n=1.822)

5 Men stoort zich vooral aan zwerfafval omdat het van onverschilligheid getuigt

In hoofdstuk 4 werd beschreven dat men in de loop van de jaren niet minder zwerfafval is gaan zien en dat een groot deel van de Nederlanders zich hier, net als in voorgaande jaren, aan stoort. In dit hoofdstuk gaan verder in op de redenen waarom men zich aan zwerfafval stoort en de mate waarin men zich stoort aan verschillende soorten zwerfafval.

Net als in voorgaande jaren blijkt dat men zich ook in 2021 vooral stoort aan zwerfafval vanwege de onverschilligheid van mensen. Daarnaast stoort men zich vooral aan zwerfafval omdat het vies en rommelig oogt. Ten opzichte van vorig jaren geven mensen minder vaak als reden dat er genoeg afvalbakken zijn.

Q11 | Om welke reden(en) stoort u zich aan zwerfafval? (meer antwoorden mogelijk)

Basis: stoort zich aan zwerfafval (basis 2021 n=1.822)

Vrouwen storen zich vaker aan zwerfafval omdat het slecht is voor het milieu en/of gevaarlijk voor de dieren (67%) dan mannen (59%). Ook geven vrouwen vaker dan mannen aan dat ze zich storen aan zwerfafval omdat er voldoende afvalbakken zijn (respectievelijk 44% versus 38%).

Naarmate men ouder is, wordt de onverschilligheid van mensen vaker als reden genoemd om zich te storen aan zwerfafval. Ook blijkt dat 55-plussers zich vaker dan de overige leeftijdscategorieën (50%) storen aan zwerfafval omdat het ongedierte aantrekt. Ouderen storen zich juist minder vaak dan de overige

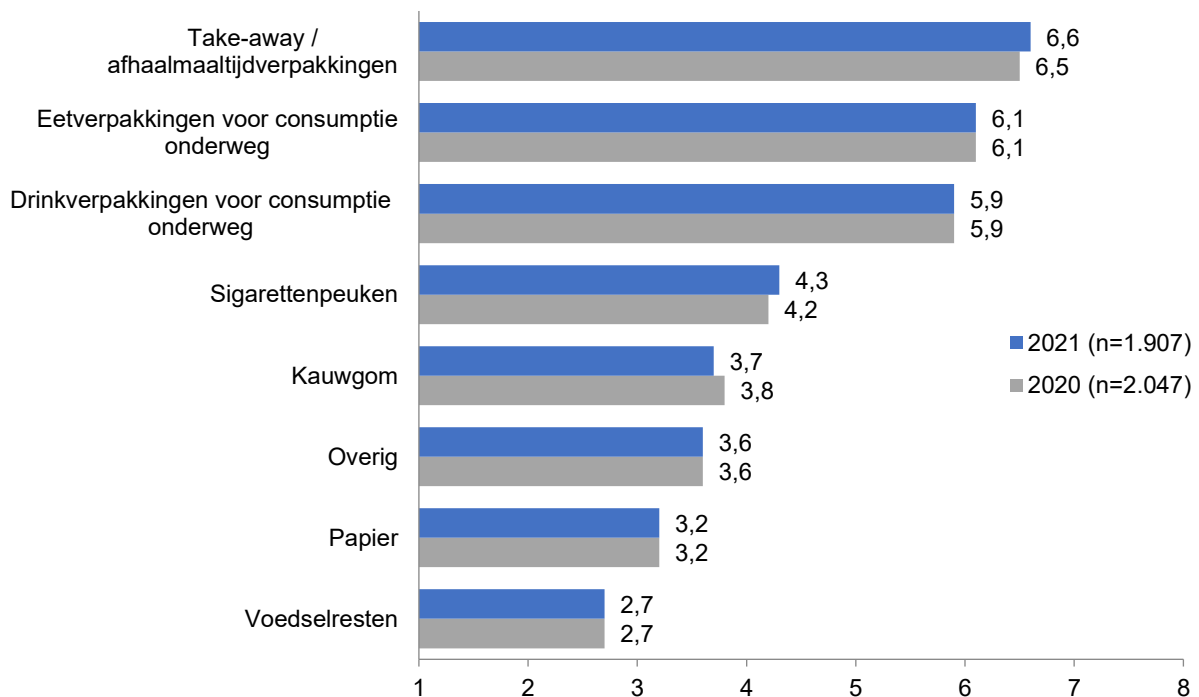
leeftijdscategorieën aan zwerfafval omdat het slecht is voor het milieu of een gevaar voor dieren vormt (54%).

Hoger opgeleiden storen zich vaker aan zwerfafval omdat het getuigt van onverschilligheid (80%), terwijl lager- en middelbaar opgeleiden zich vaker storen aan zwerfafval omdat het niet hoort (respectievelijk 62%, 56% versus 44% onder hoger opgeleiden). Hoger opgeleiden zeggen minder vaak dan lager- en middelbaar opgeleiden dat ze zich storen aan zwerfafval omdat het ongedierte aantrekt (respectievelijk 31% versus 47% en 43%).

Net als in voorgaande jaren stoort men zich het meest aan afhaalmaaltijdverpakkingen

Nederlanders blijken zich er het meest aan te storen wanneer anderen afhaalmaaltijdverpakkingen (take-away) op straat gooien; gevolgd door eetverpakkingen (bijv. snoepwikkels, chipszakken) en drinkverpakkingen (bijv. blikjes en flesjes) voor consumptie onderweg. Over het algemeen stoort men zich het minst aan andere mensen die voedselresten (bijv. bananenschillen en klokhuizen) op straat gooien. Ten opzichte van 2020 zijn er nauwelijks verschillen te zien.

Q12 | Hieronder ziet u verschillende soorten zwerfafval. Stel dat u ziet dat iemand die op straat gooit. Van welk soort zwerfafval stoort u dat het meest? En welke daarna? Klik alle opties aan, op volgorde van grootste ergernis tot kleinste ergernis.²

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

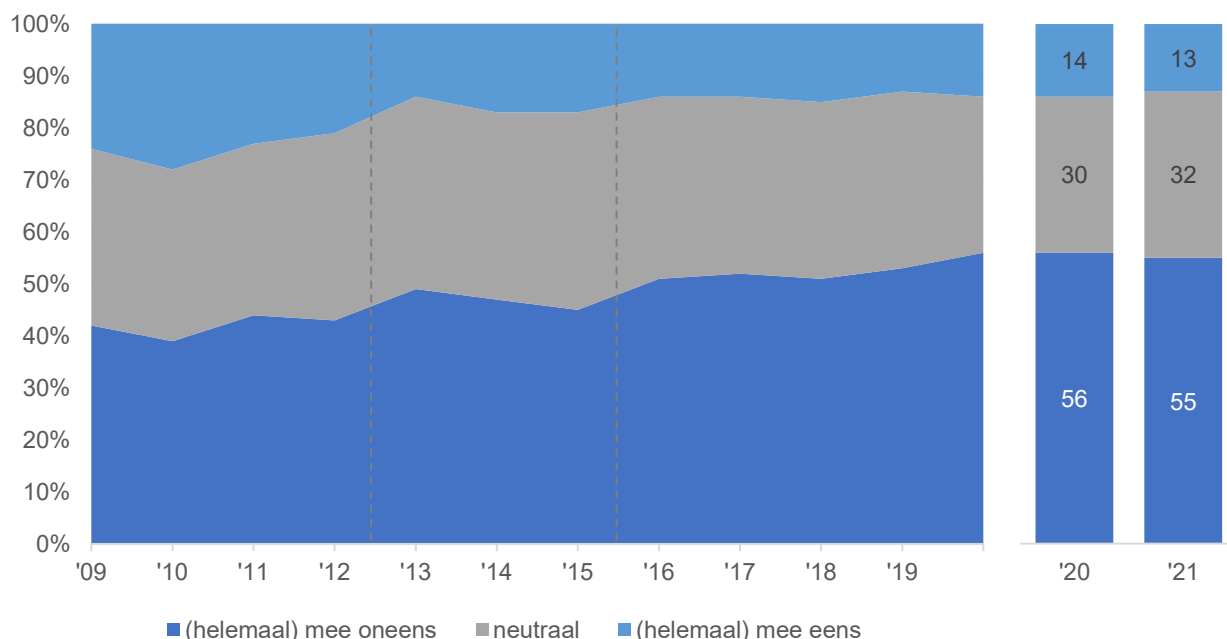
² Berekening op basis van de volgorde waarin de vorm van zwerfafval is genoemd. Het percentage respondenten dat de vorm van zwerfafval als allergrootste ergernis noemt, wordt vermenigvuldigd met score 8. Het aandeel dat de vorm als tweede noemt, krijgt score 7, enzovoorts. Vervolgens wordt de gemiddelde score berekend voor deze vorm van zwerfafval. De maximale score is 8, de minimale score is 1. De berekening wordt herhaald voor alle voorgelegde vormen van zwerfafval.

6 Meerderheid Nederlanders vindt het schoonhouden van Nederland niet alleen een taak van de overheid

In het vorige hoofdstuk zijn de redenen behandeld waarom men zich aan zwerfafval stoort en de mate waarin men zich stoort aan verschillende soorten zwerfafval. Hoofdstuk 6 gaat over de verantwoordelijkheid voor het zwerfafval: wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren?

Meer dan de helft van de Nederlanders is het (helemaal) oneens met de stelling dat het schoonhouden van Nederland vooral een taak is van de overheid. In 2009 vond nog een kwart (24%) van de Nederlanders het schoonhouden van Nederland vooral een overheidstaak; in 2021 is dit 13%. Er is geen verschil te zien in de mening van Nederlanders in de periode 2016-2020. Echter blijkt dat 55-plussers het vaker (helemaal) oneens (59%) zijn met de stelling dat het schoonhouden van Nederland vooral een taak is van de overheid dan jongeren van 12 t/m 17 jaar (45%).

Q14.1 | Stelling: het schoonhouden van Nederland is vooral een taak van de overheid.

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2021 n=1.907)

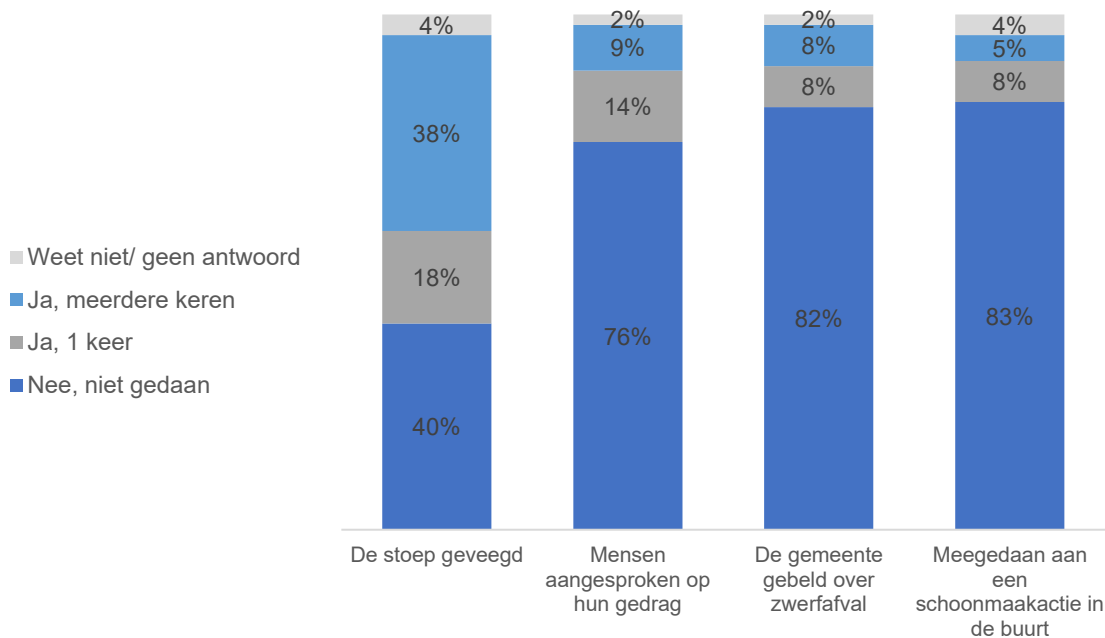
Net zoals voorgaande jaren, geven acht op de tien Nederlanders (81%) aan dat zij zelf medeverantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van hun omgeving. Een kleine groep Nederlanders (5%) zegt het (helemaal) oneens te zijn met deze stelling (niet in grafiek).

Meerderheid Nederlanders heeft de stoep geveegd in afgelopen drie maanden

Als er wordt vraagt wat men in de laatste drie maanden zelf heeft gedaan aan het opruimen van zwerfafval, dan geven zes op de tien mensen aan minstens één keer de stoep te hebben geveegd. Nog eens een kwart heeft wel eens iemand aangesproken op hun gedrag. Ruim acht op de tien Nederlanders hebben de afgelopen maanden niet gebeld met de gemeente over zwerfafval noch meegedaan met een schoonmaakactie in de buurt.

Mensen in sterk stedelijke gebieden zeggen minder vaak dat ze de stoep hebben geveegd (30% heeft dit meerdere keren gedaan), maar mogelijk heeft dit te maken met het type woning; in sterk stedelijke gebieden leven meer mensen in een appartement of flat. Mensen in sterk stedelijke gebieden zeggen ook vaker dat ze de gemeente (wel eens) hebben gebeld (23% tegen 16% gemiddeld in Nederland).

Q17 | Heeft u de laatste 3 maanden zelf iets gedaan aan het opruimen van zwerfafval?

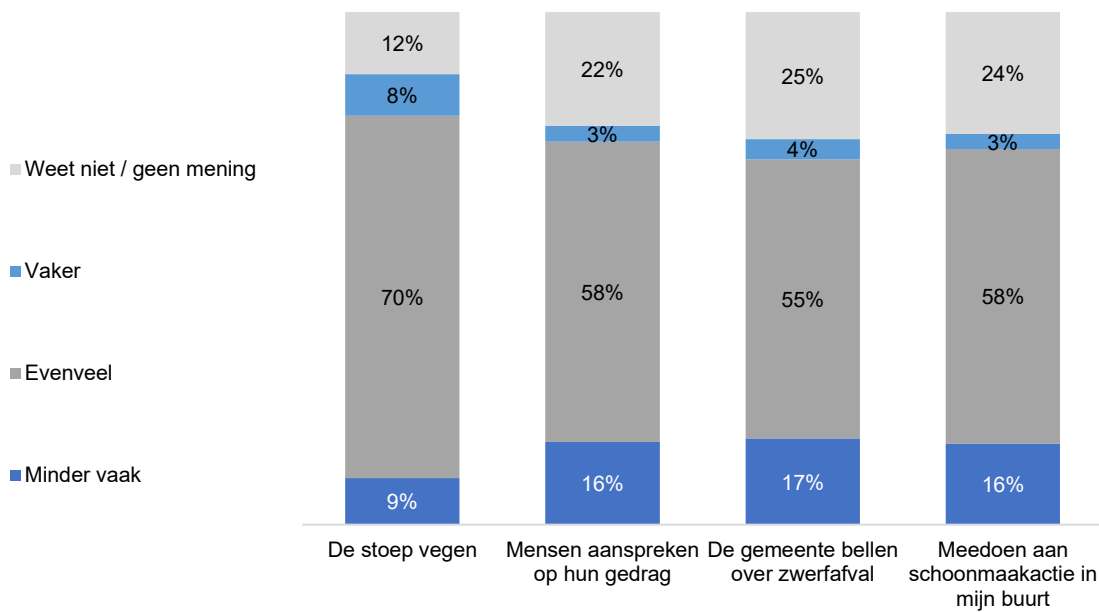
Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Het zien van zwerfafval leidt niet altijd tot het ondernemen van actie. Wanneer het gaat om eigen initiatief, zoals het vegen van de stoep of meedoen met een schoonmaakactie, zien we geen verschil tussen mensen die zeggen dagelijks zwerfafval te zien en mensen die dat niet zeggen. Mensen die zeggen dagelijks zwerfafval te zien, zeggen vaker minstens één keer de gemeente te hebben gebeld dan mensen die minder dan eens per week zwerfafval zien (respectievelijk 19% versus 6%). Aan de andere kant betekent dat ook dat nog altijd de ruime meerderheid (80%) van de mensen die dagelijks zwerfafval ziet de gemeente hierover nooit heeft gebeld.

Gedrag grotendeels onveranderd ten opzichte van eerder maanden

Wanneer gevraagd wordt hoe het gedrag van de afgelopen maanden zich verhoudt tot de maanden daarvoor, dan geeft de meerderheid (van ruim de helft tot zeven op de tien) aan dat men het gedrag ongeveer even vaak vertoont. Een kleine groep geeft aan dat hun gedrag is veranderd ten opzichte van de maanden daarvoor. Meestal geeft men aan dat men het gedrag minder is gaan vertonen; ze hebben minder vaak mensen aangesproken op hun gedrag, de gemeente gebeld of meegedaan aan een schoonmaakactie in de buurt.

Q15 | Hoe verhoudt zich dat tot de maanden daarvoor?

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Ouderen zijn vaker bereid om zwerfafval te voorkomen en te beperken dan jongeren

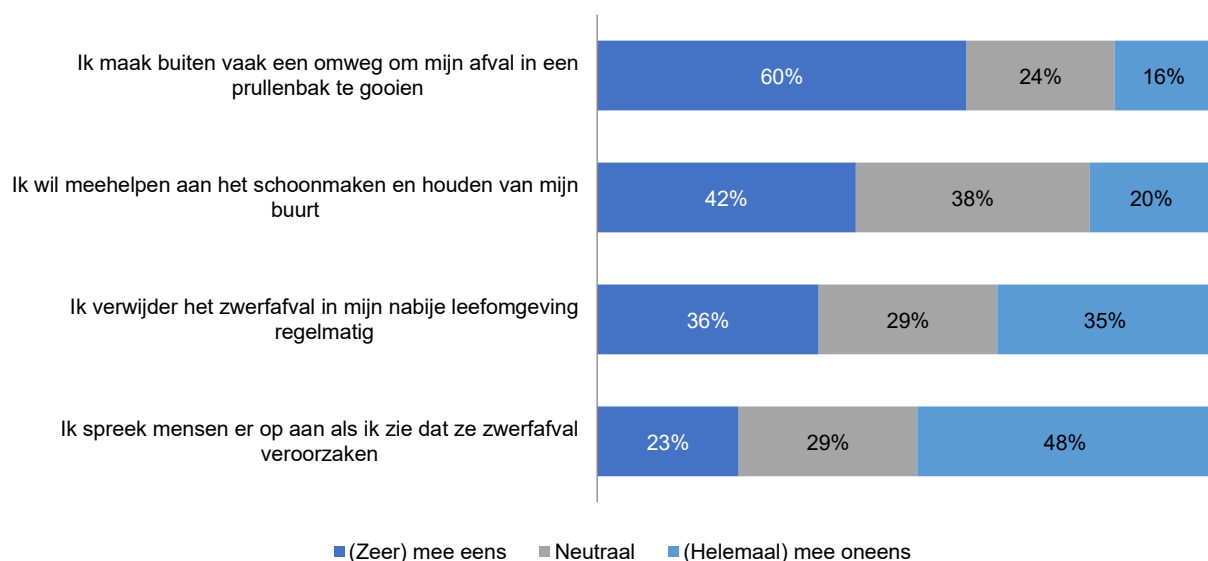
Het merendeel van de Nederlanders (60%) geeft aan buiten vaak een omweg te maken om hun afval in de prullenbak te gooien; circa een zesde van de Nederlanders (16%) zegt dit niet te doen. Jongeren (12-17 jaar) geven aan minder vaak aan een omweg te maken; 29% doet dit niet. Van de 55-plussers geven zeven op de tien (68%) aan vaak een omweg te maken. Ook hoger opgeleiden geven dit vaker (67%) aan dan lager- en middelbaar opgeleiden (respectievelijk 54% en 56%). Tot slot geven inwoners van sterk (64%) en zeer sterk (65%) stedelijke gebieden vaker aan een omweg te maken dan inwoners van weinig (56%) en niet (53%) stedelijke gebieden.

Net zoals in eerdere jaren, geven vier op de tien Nederlanders (42%) aan dat zij willen meehelpen om hun buurt schoon te maken en te houden. Jongeren van 12-17 jaar zijn het minst vaak bereid om hieraan mee te helpen (25%).

Ruim een derde van de tien Nederlanders (36%) zeggen regelmatig zwerfafval in hun nabije omgeving te verwijderen; ook ruim een derde (35%) zegt dit niet te doen. Naarmate men ouder wordt, zegt men vaker afval te verwijderen uit hun nabije omgeving. Zo geeft een op de zes (17%) van de 12- tot en met 17-dit aan; terwijl onder 55-plussers de ruim vier op de tien (45%) zegt dit regelmatig te doen (18-34 jaar: 24%, 35-54 jaar: 39%).

Een kwart van de Nederlanders (23%) zegt dat zij mensen erop aanspreken als zij zien dat anderen zwerfafval veroorzaken. Dit is gelijk aan vorig jaar. Het aantal mensen dat zegt dit *niet* te doen is echter gestegen, van ruim vier op de tien (44%) naar bijna de helft (48%). Jongeren spreken anderen er minder snel op aan dan ouderen; onder 12- tot en met 17-jarigen is dit 6% en van de 55-plussers zegt 25% mensen hier op aan te spreken. Ruim negen op de tien Nederlanders (94%) zijn het oneens met de stelling dat het geen zin heeft om afval in de prullenbak te gooien als andere mensen hun afval toch op straat gooien; slechts 2% is het hier wel mee eens (niet in grafiek).

Q13 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

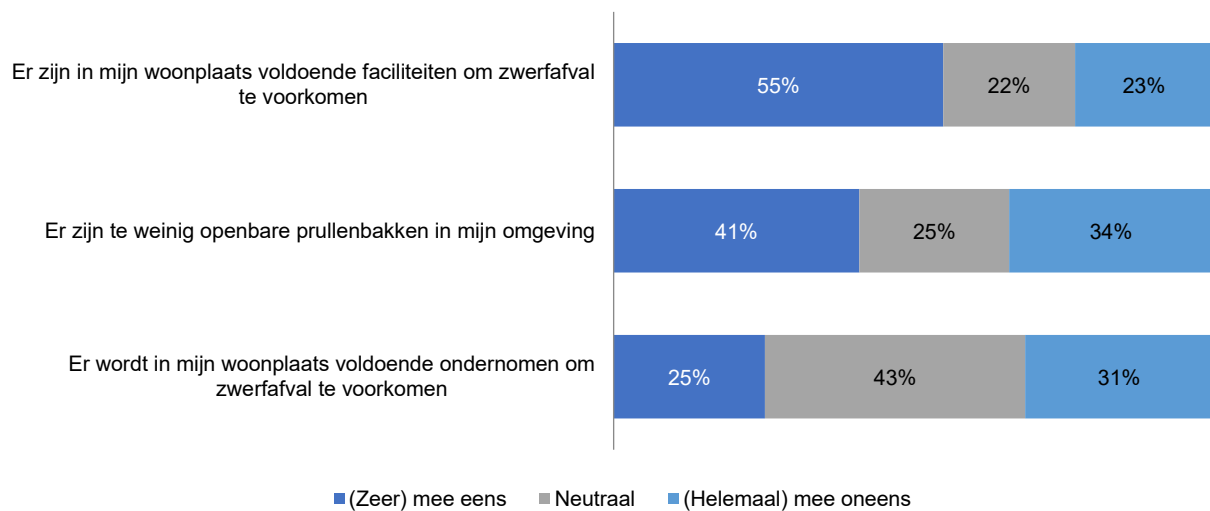
Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

De meerderheid vindt dat er voldoende wordt ondernomen om zwerfafval te voorkomen

De meerderheid van de Nederlanders (55%) vindt dat er in hun woonplaats voldoende faciliteiten zijn om zwerfafval te voorkomen. Dat komt overeen met de bevinding hierboven dat men de overheid niet (voornamelijk) verantwoordelijk acht voor het schoonhouden van Nederland. Echter geven vier op de tien Nederlanders (41%) aan dat er te weinig openbare prullenbakken in hun omgeving zijn. Een kwart van de Nederlanders (25%) geeft aan dat er in hun woonplaats voldoende wordt ondernomen om zwerfafval te voorkomen; drie op de tien Nederlanders (31%) zijn het hier niet mee eens. Met name inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden zijn het hier mee oneens (42%).

Op al deze drie stellingen zien we dalingen ten opzichte van vorige meting. Waar in 2020 zes op de tien Nederlanders vonden dat er voldoende faciliteiten waren, is dat in 2021 gedaald naar ruim de helft (van 60% naar 55%). Vorig jaar waren vier op de tien Nederlanders het oneens met de stelling dat er te weinig openbare prullenbakken zijn. Oftewel, ze vonden dat er voldoende prullenbakken waren. Dat is dit jaar gedaald tot een derde van de Nederlanders (van 39% naar 34%). En in de vorige meting vonden drie op de tien dat in hun woonplaats voldoende werd ondernomen om zwerfafval te voorkomen. Dat is gedaald tot een kwart (van 30% naar 25%).

Q13, Q14 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

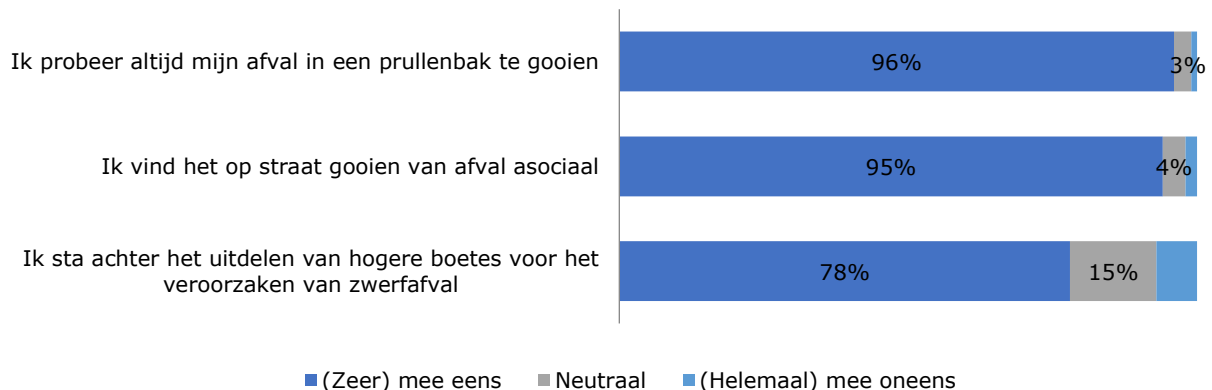
Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

7 Bijna alle Nederlanders vinden het op straat gooien van afval asociaal

Het vorige hoofdstuk ging over de verantwoordelijkheid voor het zwerfafval: wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren? In dit hoofdstuk gaan we in op de houding van Nederlanders tegenover zwerfafval en in welke mate zij zelf vervuilend gedrag vertonen.

Bijna alle Nederlanders (96%) zeggen dat zij altijd proberen om hun afval in een prullenbak te gooien. Daarnaast geven ook bijna alle Nederlanders (95%) aan dat zij het op straat gooien van afval asociaal vinden. Acht op de tien Nederlanders (78%) staan dan ook achter het uitdelen van hogere boetes voor het veroorzaken van zwerfafval; een klein deel (6%) staat hier niet achter. Wat betreft het uitdelen van hogere boetes voor het veroorzaken van zwerfafval, staan jongeren hier minder vaak achter (64%).

Q14 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

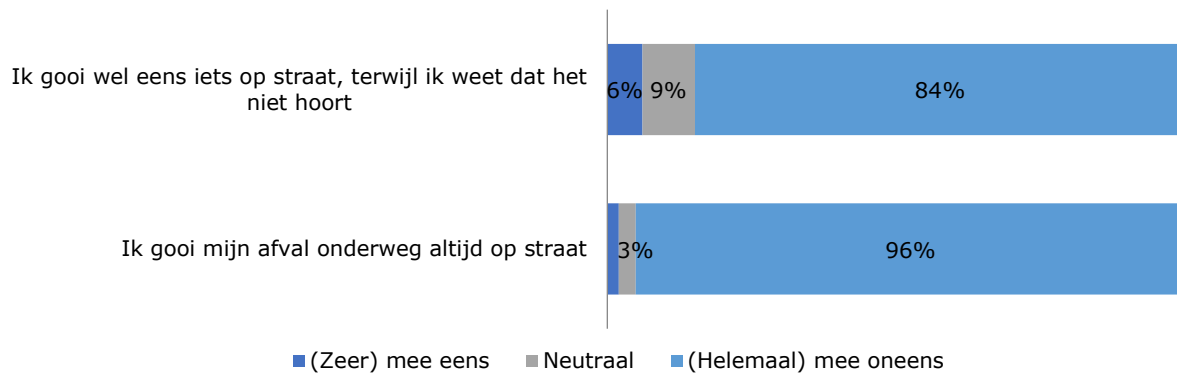

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Circa een tiende van de Nederlanders zegt wel eens iets op straat te gooien

Hoewel bijna alle Nederlanders aangeven het asociaal te vinden om afval op straat te gooien, zegt toch circa een op de tien Nederlanders (6%) zelf wel eens iets op straat te gooien, terwijl zij weten dat dit niet hoort; 84% zegt dit niet te doen. Ouderen van 55 jaar en ouder geven vaker aan dit niet te doen (91%), terwijl jongeren die minder vaak aangeven (78%).

Q14 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

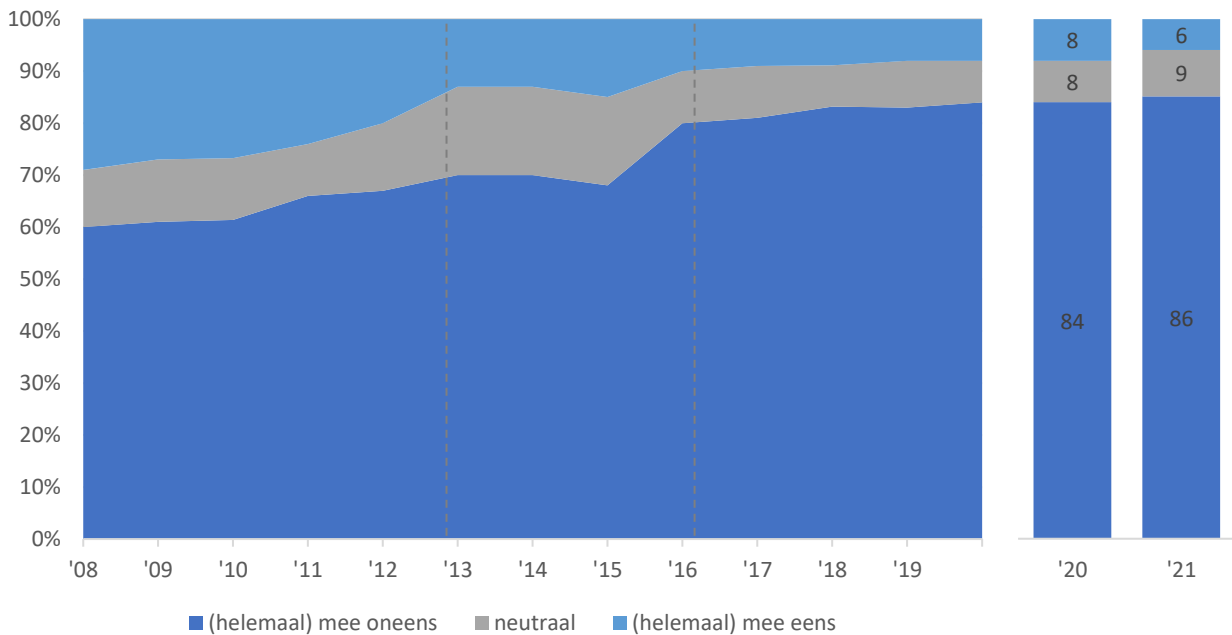

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Op lange termijn daling in aantal mensen dat wel eens iets op straat gooit

Als we kijken naar de periode 2008-2020 zien we dat mensen steeds minder vaak aangeven wel iets op straat te gooien terwijl zij weten dat het niet hoort. In 2008 gaven nog drie op de tien Nederlanders (29%) aan wel eens iets op de straat te gooien, in 2021 gebeurt dit nog door minder dan een op de tien Nederlanders (6%). Het percentage mensen dat oneens is met de stelling dat zij wel eens iets op straat gooien is in 2021 (86%) nagenoeg hetzelfde gebleven ten opzichte van 2020 (84%).

Q13.1 | Stelling: Ik gooi wel eens iets op straat, terwijl ik weet dat het niet hoort.

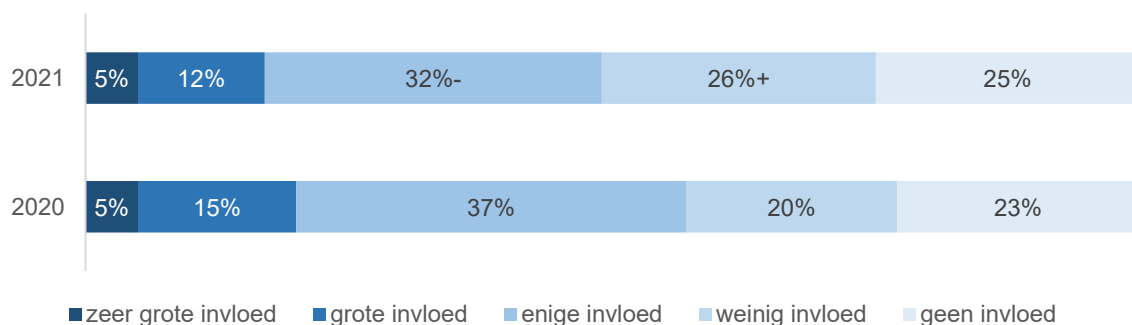
Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2021 n=1.907)

8 Meerderheid Nederlanders denkt dat de richtlijnen voor social distancing van invloed zijn op hoe schoon ze Nederland vinden

Ten tijde van het onderzoek was – en is - Nederland in de greep van de coronapandemie. De regering heeft maatregelen genomen, adviezen en richtlijnen opgesteld en informatie gedeeld. Sommige van deze maatregelen, zoals de oproep om zo veel mogelijk thuis te werken, kunnen van invloed zijn op de beleving van zwerfafval. Daarom zijn in 2020 enkele vragen toegevoegd aan de monitor met betrekking tot de impact van de pandemie.

Een op de zes Nederlanders (17%) denkt dat de richtlijnen voor 'social distancing' (zeer) grote invloed hebben gehad op hoe schoon ze Nederland vinden. De helft van de Nederlanders (51%) denkt dat de richtlijnen weinig tot geen invloed hebben gehad. Ten opzichte van 2020 zijn Nederlanders iets gematigder gaan denken over de impact van de richtlijnen; er is een lichte verschuiving van 'enige invloed' naar 'weinig invloed'.

Q18 | Sinds 12 maart gelden de richtlijnen voor 'social distancing', om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Heeft dit volgens u invloed gehad op hoe schoon u Nederland vindt?

Basis: alle respondenten (basis 2021 n=1.907)

Mensen noemen zowel positieve als negatieve invloed van richtlijnen op zwerfafval

Nederlanders die denken dat de richtlijnen voor 'social distancing' enige of (zeer) grote invloed hebben gehad op hoe schoon ze Nederland vinden, is gevraagd op welke manier de richtlijnen volgens hen invloed hebben gehad. De meest genoemde reden is dat er minder mensen op straat zijn en dus ook minder zwerfafval (44%). Daarnaast noemen Nederlanders dat ze minder verschillende omgevingen zien omdat ze minder reizen (27%). Dit zijn redenen waarom de beleving van zwerfafval positiever kan zijn. Er worden ook redenen genoemd waardoor de beleving van zwerfafval negatiever kan zijn: ruim een kwart (27%) klaagt zich over overstromende afvalbakken. Nog eens bijna een kwart (23%) noemt het feit dat ze meer thuis zijn en dus meer zien van hun eigen omgeving.

Vergeleken met 2020 is het percentage dat 'minder mensen op straat' als reden noemt sterk gedaald (van 65% naar 44%). Dit kan te maken hebben met het feit dat voor een groot deel van 2021 minder beperkende restricties golden dan in 2020.

Q19 | Op welke manier heeft dit invloed gehad?

Basis: richtlijnen hebben enige/grote/zeer grote invloed gehad (basis 2021 n=927)

Een op de tien (13%) geeft aan dat de richtlijnen op andere manieren invloed hebben gehad. Deze reacties vallen grotendeels in drie categorieën:

- Men ziet mondkapjes en handschoenen als zwerfafval verschijnen.
- Doordat horeca en uitgaansgelegenheden gesloten of beperkt toegankelijk zijn, ontstaat er meer zwerfafval. Bijvoorbeeld doordat mensen de natuur opzoeken, vaker take-away bestellen of producten online bestellen en jongeren die openbare plekken en parken opzoeken in plaats van uitgaansgelegenheden.
- Sommige mensen hebben het idee dat anderen juist minder sociaal zijn geworden.

9 Bijlagen

9.1 Onderzoeksverantwoording

Methode

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van Computer Assisted Web Interviewing (CAWI). Het onderzoek bestaat uit twee metingen. Het veldwerk in voorjaar 2021 is uitgevoerd van 11 mei tot en met 23 mei 2021. De najaarsmeting is uitgevoerd van 8 november tot en met 21 november 2021. De vragenlijst was voor beide metingen hetzelfde. De vragenlijst is grotendeels onveranderd ten opzichte van de vragenlijst voor het onderzoek in eerdere jaren. In 2020 zijn twee vragen toegevoegd met betrekking tot de impact van corona en de vraag met betrekking tot wat mensen de afgelopen 3 maanden aan activiteiten hebben gedaan is anders geformuleerd. In 2021 zijn er geen veranderingen geweest in de vragenlijst.

Doelgroep

De doelgroep voor dit onderzoek is de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder.

Steekproef

Voor dit onderzoek is een steekproef gebruikt van de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder. De steekproef is representatief op leeftijd, geslacht, regio, stedelijkheid, welstand en herkomstgroepering. De onderzoeksresultaten zijn herwogen op de kenmerken waarnaar de steekproef is getrokken om eventuele afwijkingen in representativiteit die ontstaan zijn in tijdens het veldwerk te corrigeren. Afwijkingen kunnen ontstaan doordat sommige groepen in grotere getale meedoen dan andere groepen. Door weging van de resultaten zijn de uitkomsten representatief voor de doelgroep.

Aan de meting in het voorjaar hebben 1.071 respondenten deelgenomen. De respons was 63%. In de najaarsmeting hebben 836 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. De respons was 51%. In totaal hebben 1.907 respondenten deelgenomen in 2021. Om de respons te bevorderen, is er tijdens beide metingen een herinneringsmail uitgestuurd.

Rapportage

Percenteerbasis en significantie zijn in de grafieken aangegeven. De resultaten zijn via kruistabellen geanalyseerd naar metingsjaar, geslacht, leeftijd, opleiding en stedelijkheid. Alleen statistisch significante verschillen zijn in het rapport vermeld (met uitzondering van trendvergelijkingen). De resultaten zijn op significantie getoetst door middel van de Column Proportions Test in SPSS Survey Reporter, met 95%-betrouwbaarheidsniveau. Dit is de standaard significantietoets binnen SPSS Survey Reporter voor het vergelijken van percentages. Vergelijkingen op jaar zijn alleen getoetst op significantie tussen huidige meting en vorige meting. Trendvergelijkingen op langere termijn zijn indicatief.

Mogelijk bureau-effect

In 2013 en in 2016 is de uitvoering van het onderzoek overgedragen aan en uitgevoerd door een ander onderzoeksbureau. Zelfs als de steekproefomschrijving en vragenlijst exact gelijk blijven, kan dit leiden tot

een zogenaamd 'bureau-effect'. Dat heeft te maken met verschillende manieren om deelnemers aan onderzoekspanels te werven en de wijze waarop vragen aan de respondent worden voorgelegd.

In 2016 is daarnaast de vragenlijst op enkele punten aangepast en was de periode van ondervraging op andere momenten in het jaar dan in voorgaande jaren. Dat betekent dat verschillen in uitkomsten tussen 2012 en 2013 en tussen 2015 en 2016 met voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden. Wanneer deze verschillen niet passen in een trend en ook geen andere logische verklaring hebben, moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat het hier om een bureau-effect gaat.

9.2 Vragenlijst

1. Q001 - Q001: Problemen woonwijk

Multi coded

Min = 1 | Max = 3

Welke van de onderstaande problemen vindt u dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in uw wijk?

Kies maximaal 3 antwoorden

Random

- 1 Bekladding van muren en/of gebouwen (graffiti)
- 2 Rommel op straat (zwerfafval)
- 3 Hondenpoep
- 4 Vernielingen
- 5 Bedreigingen
- 6 Overlast door groepen jongeren
- 7 Fietsendiefstal
- 8 Woninginbraken
- 9 Parkeeroverlast
- 10 Geluidsoverlast (door verkeer, horeca of omwonenden)

Q002 - Q002: Introductietekst

Text

Not back

Wij willen u graag een aantal vragen stellen over zwerfafval. Zwerfafval is afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn, zoals verpakingsresten, etensresten of sigarettenpeuken. Onder zwerfafval wordt GEEN hondenpoep, bladafval, onkruid of graffiti verstaan en ook GEEN rondzwerfend grof vuil (zoals bankstellen, wasmachines), chemisch afval of vuilniszakken die buiten staan op niet-afgesproken tijden.

Q003 - nQ3: Zwerfafval frequentie

Single coded

Not back

Ziet u wel eens zwerfafval?

Normal

- 1 Ja, dagelijks
- 2 Ja, wekelijks
- 3 ja, maar minder vaak
- 4 nee, nooit

Q004 - iQ4: Mate zwerfafval Nederland

Single coded

Not back

Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval over het algemeen?

Normal

- 1 Helemaal niet schoon
- 2 Niet zo schoon
- 3 Niet schoon, maar ook niet vies
- 4 Redelijk schoon
- 5 Zeer schoon

Q005 - iQ5: Soorten zwerfafval

Matrix

Not back | Number of rows: 8 | Number of columns: 5

Hoe schoon vindt u Nederland met betrekking tot de volgende soorten zwerfafval?

Rows: Rotated | Columns: Undefined

	Helemaal niet schoon	Niet zo schoon	Niet schoon, maar ook niet vies	Redelijk schoon	Zeer schoon
Sigarettenpeuken	m	m	m	m	m
Kauwgom	m	m	m	m	m
Voedselresten (bananenschillen, klokhuizen, etc.)	m	m	m	m	m
Take-away/ afhaal eetverpakkingen (servetten, hamburgerbakjes, drinkbekers, (friet)bakjes)	m	m	m	m	m
Eet-verpakkingen voor consumptie onderweg (snoepwikkels, chipszakken, rookwarenverpakkingen, knijpverpakkingen etc.)	m	m	m	m	m
Drink-verpakkingen voor consumptie onderweg (blikjes, flesjes, drankenkartons)	m	m	m	m	m
Papier (kranten, reclaimedrukwerk, overige papiertjes)	m	m	m	m	m
Overig (karton, grote verpakkingen, draagtassen, piepschuim, bloempotten, etc.)	m	m	m	m	m

Q006 - nQ7: Frequentie locaties

Matrix

Not back | Number of rows: 11 | Number of columns: 6

Hoe vaak komt u gemiddeld op de onderstaande plekken in Nederland?

Rows: Rotated | Columns: Undefined

	Nooit	Minder dan 1 keer per jaar	Jaarlijks een tot een aantal keer per jaar	Maandelijks	Wekelijks	Dagelijks
Centrum/ binnenstad	m	m	m	m	m	m
kleiner winkelgebied buiten het centrum	m	m	m	m	m	m
Woonwijk	m	m	m	m	m	m
Bedrijventerreinen	m	m	m	m	m	m
Recreatieterreinen zoals een park, strand, recreatieplas of bos	m	m	m	m	m	m
Horeca en uitgaansgebied	m	m	m	m	m	m
Stations of bushaltes	m	m	m	m	m	m
Parkeerplaatsen langs (autosnel)wegen met of zonder tankstation	m	m	m	m	m	m
Scholen	m	m	m	m	m	m
Doorgaande wegen	m	m	m	m	m	m
Sport- en evenementencomplexen	m	m	m	m	m	m

Q007 - iQ9: Beoordeling locaties

Matrix

Not back | Number of rows: 11 | Number of columns: 5

Hoe schoon vindt u de onderstaande plekken in Nederland over het algemeen met betrekking tot zwerfafval?

Rows: Rotated | Columns: Undefined

	Helemaal niet schoon	Niet zo schoon	Niet schoon, maar ook niet vies	Redelijk schoon	Zeer schoon
Centrum/ binnenstad	m	m	m	m	m
kleiner winkelgebied buiten het centrum	m	m	m	m	m
Woonwijk	m	m	m	m	m
Bedrijventerreinen	m	m	m	m	m
Recreatieterreinen zoals een park, strand, recreatieplas of bos	m	m	m	m	m
Horeca en uitgaansgebied	m	m	m	m	m
Stations of bushaltes	m	m	m	m	m
Parkeerplaatsen langs (autosnel)wegen met of zonder tankstation	m	m	m	m	m
Scholen	m	m	m	m	m
Doorgaande wegen	m	m	m	m	m
Sport- en evenementencomplexen	m	m	m	m	m

Scripter notes: Only show statements if answer at specific statement at Q6 = 3,4,5,6. Use identical order of statements as the rotated order in Q6.

Q008 - iQ10: Stellingen zwerfafval

Matrix

Not back | Number of rows: 3 | Number of columns: 5

Bent u het eens met de volgende stellingen?

Rows: Random | Columns: Undefined

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee eens/ noch mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik let vrijwel nooit op zwerfafval	m	m	m	m	m
Ik let meer op zwerfafval dan mensen uit mijn directe omgeving	m	m	m	m	m
Ik zie steeds minder zwerfafval op straat	m	m	m	m	m

Ask only if **Q003 - nQ3,1,2,3**

Q009 - nQ14: Stoort zwerfafval?

Single coded

Not back

Stoort u zich aan zwerfafval?

Normal

- 1 Ja, dagelijks
- 2 Ja, wekelijks
- 3 Ja, maar minder vaak
- 4 Nee, ik stoort me nooit aan zwerfafval

Ask only if **Q009 - nQ14,1,2,3**

Q010 - iQ15: Mate van storen zwerfafval

Single coded

Not back

In welke mate stoort u zich over het algemeen aan zwerfafval?

Normal

- 1 In zeer hoge mate
- 2 In redelijk hoge mate
- 3 In beperkte mate
- 4 In zeer beperkte mate

Ask only if Q009 - nQ14,1,2,3

Q011 - mQ18: Redenen storen zwerfafval

Multi coded

Not back | Min = 1

Om welke reden(en) stoort u zich aan zwerfafval?

Meer antwoorden mogelijk.

Random

- 1 Vies/rommelig
- 2 Onverschilligheid van mensen
- 3 Het hoort niet
- 4 Er zijn genoeg afvalbakken
- 5 Slecht voor het milieu/ gevaar voor dieren
- 6 Gevaarlijk (ligt in de weg)
- 7 Het trekt ongedierte aan
- 8 Het blijft zo lang liggen
- 96 anders, namelijk... *Open *Fixed
- 98 geen van deze *Fixed *Exclusive

Q012 - Q012: Rangschikken ergernis

Multi coded

Not back | Min = 1 | Top of Mind = 8

Hieronder ziet u verschillende soorten zwerfafval. Stel dat u ziet dat iemand die op straat gooit; van welke soort zwerfafval stoort u dat het meest? En welke soort daarna?

Klik alle opties aan, op volgorde van grootste ergernis tot kleinste ergernis.

Rotated

- 1 Sigarettenpeuken
- 2 Kauwgom
- 3 Voedselresten (bananenschillen, klokhuizen, etc.)
- 4 Take-away/ afhaal eetverpakkingen (servetten, hamburgerbakjes, drinkbekers, (friet)bakjes)
- 5 Eet-verpakkingen voor consumptie onderweg (snoepwikkels, chipszakken, rookwarenverpakkingen, knijpverpakkingen etc.)
- 6 Drink-verpakkingen voor consumptie onderweg (blikjes, flesjes, drankenkartons)
- 7 Papier (kranten, reclaimedrukwerk, overig (papiertjes),
- 8 Overig (karton, grote verpakkingen, draagtassen, piepschuim, bloempotten, etc.)

Scripter notes: Use identical order of statements as in Q5

Q013 - iQ22:

Matrix

Not back | Number of rows: 7 | Number of columns: 5

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Rows: Random | Columns: Undefined

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee eens/ noch mee oneens	Mee eens	Zeer mee eens
Ik gooi wel eens iets op straat, terwijl ik weet dat het niet hoort	m	m	m	m	m
Ik verwijder het zwerfafval in mijn nabije leefomgeving regelmatig	m	m	m	m	m
Ik sta achter het uitdelen van hogere boetes voor het veroorzaken van zwerfafval	m	m	m	m	m
Ik spreek mensen er op aan als ik zie dat ze zwerfafval veroorzaken	m	m	m	m	m
Ik wil meehelpen aan het schoonmaken en houden van mijn buurt	m	m	m	m	m
Er zijn in mijn woonplaats voldoende faciliteiten om zwerfafval te voorkomen.	m	m	m	m	m
Er wordt in mijn woonplaats voldoende ondernomen om zwerfafval te voorkomen.	m	m	m	m	m

Q014 - iQ22b: Stellingen

Matrix

Not back | Number of rows: 8 | Number of columns: 5

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Rows: Random | Columns: Undefined

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee eens/ noch mee oneens	Mee eens	Zeer mee eens
Het schoonhouden van Nederland is vooral een taak van de overheid	m	m	m	m	m
Ik ben zelf medeverantwoordelijk voor het schoonhouden van mijn eigen omgeving	m	m	m	m	m
Er zijn te weinig openbare prullenbakken in mijn omgeving	m	m	m	m	m
Ik maak buiten vaak een omweg om mijn afval in een prullenbak te gooien	m	m	m	m	m
Ik probeer altijd mijn afval in een prullenbak te gooien	m	m	m	m	m
Ik vind het op straat gooien van afval asociaal	m	m	m	m	m
Het heeft geen zin om mijn afval in een prullenbak te gooien als andere mensen afval toch op straat gooien	m	m	m	m	m
Ik gooi mijn afval onderweg altijd op straat.	m	m	m	m	m

Q017 - iQ23b:

Matrix

Not back | Number of rows: 4 | Number of columns: 4

Heeft u de laatste 3 maanden zelf iets gedaan aan het opruimen van zwerfafval?

Rows: Random | Columns: Normal

	Ja, meerdere keren	Ja, 1 keer	Nee, niet gedaan	Weet niet / geen mening
De stoep geveegd	m	m	m	m
De gemeente gebeld over zwerfafval	m	m	m	m
Mensen aangesproken op hun gedrag	m	m	m	m
Meegedaan met een schoonmaakactie in mijn buurt	m	m	m	m

Q015 - iQ23a:

Matrix

Not back | Number of rows: 4 | Number of columns: 4

Hoe verhoudt zich dat tot de maanden daarvoor? De afgelopen 3 maanden heb ik in vergelijking met de maanden daarvoor...

Rows: Random | Columns: Normal

	Minder vaak	Evenveel	Vaker	Weet niet / geen mening
De stoep geveegd	m	m	m	m
De gemeente gebeld over zwerfafval	m	m	m	m
Mensen aangesproken op hun gedrag	m	m	m	m
Meegedaan met een schoonmaakactie in mijn buurt	m	m	m	m

Q018 - Corona_1:

Single coded

Not back

Sinds 12 maart gelden de richtlijnen voor 'social distancing', om de verspreiding van het Corona-virus te voorkomen.

Heeft dit volgens u invloed gehad op hoe schoon u Nederland vindt?

Normal

- 1 Zeer grote invloed
- 2 Grote invloed
- 3 Enige invloed
- 4 Weinig invloed
- 5 Geen invloed

Ask only if Q018 - Corona_1,1,2,3

Q019 - Corona_2:

Multi coded

[Not back](#) | Min = 1

Op welke manier heeft dit invloed gehad?

Meer antwoorden mogelijk

Normal

- 1 Ik ben meer thuis en zie daarom meer van mijn straat
- 2 Ik reis minder en zie daarom minder van andere omgevingen
- 3 Afvalbakken stromen over, omdat mensen meer weggooien
- 4 Er zijn minder mensen op straat, in parken, etc, dus er is ook minder zwerfafval
- 5 Mensen zijn socialer in een crisis en gooien minder op straat/ ruimen samen op
- 996 Anders, namelijk... *Open *Fixed
- 999 Weet niet *Fixed *Exclusive

Q016 - Q016: Woonsituatie

Single coded

[Not back](#)

Tot slot nog een vraag over uw woonsituatie: woont u binnen of buiten de bebouwde kom van uw gemeente?

Random

- 1 Binnen de bebouwde kom
- 2 Buiten de bebouwde kom
- 99 weet niet *Fixed *Exclusive